

1 | 2005 JANUAR
TEMA | TROENS KAMP OG HVILE

Budskabet

TIDSSKRIFT FOR BIBELSTUDIUM, TROSLIV OG MISSION

En åndelig kamp
Anfægtelse anno 2005
Troens hvile
Prøvet i alle ting

BUDSKABET 1 | 2005

TIDSSKRIFT FOR BIBELSTUDIUM, TROSLIV OG MISSION

141. årg.

Hjemmeside: www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året:

Januar, marts, maj, juli, september og november

Tryk: Øko-Tryk 96 94 04 11

Layout: Amalie Puggaard Poulsen

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

ISSN 0901-4802

Pris:

Abonnement: kr. 210,-

For unge under uddannelse: kr. 120,-

Udgiver og ekspedition:

Luthersk Missionsforening,

Industrivænget 40, 3400 Hillerød,

Tlf. 48 20 76 60

dlim@dlim.dk

Redaktion:

Ebbe Kaas, lærer (redaktør), Sneppevej 12,

6880 Tamr. E-mail: lisbetkaas@mail.tele.dk

Ditte Olsen, Hillerød (redaktionssekretær)

Mikkel Vigilius, bibelskolelærer, Hillerød

Lene Due Madsen, lærer, Gudhjem

Faste medarbejdere:

Ole Andersen, sekretær, Frederikssund

Peter Fredensborg, sognepræst, Billund

Jacob Kofod-Svendsen, cand.teol., Frederiksberg

Anne-Lene Midjord Olofson, adjunkt, Tanzania

Peter O.K. Olofson, cand.teol., Tanzania

Hans Erik Nissen, cand.teol., København

Annette Rasmussen, socialrådgiver, Haslev

1

indhold

Leder

Budskabet i nye klæder..... 2

TEMA

Prøvet i alle ting..... 3

Troens hvile..... 6

Anfægtelse anno 2005..... 10

En åndelig kamp..... 13

Refleksioner..... 16

Johannes' Åbenbaring

Menighedsbrevene..... 17

Troslære

Skaberen og skabelsen..... 20

Tro i tiden

Begyndt er ikke endt!..... 24

Bibelsk forkyndelse i dag

Prædikenens dobbelte udfordring..... 27

Bøger

Når troen prøves..... 32

11 møder med Jesus..... 34

Er der bid?..... 35

Budskabet i nye klæder, men ikke kejserens.....

Her i januar måned bliver Budskabet 140 år. Tilbage i 1865 sendte Christian Møller det første nummer af "Budskab fra nådens rige" på gaden. I 140 år har bladet, som efterhånden blev til et tidsskrift, undergået en række store forandringer. I de første mange år af Budskabets lange historie, udkom bladet en gang om måneden. Først i 1965 – for altså 40 år siden – blev udgivelserne skåret ned til 6 gange årligt. Men nu skal der altså ske forandringer igen, og denne gang primært i det ydre.

Grafiker Amalie Puggaard Poulsen, Hillerød har stået for udformningen af det nye tidsskrift. Vi har først og fremmest haft nogle ønsker om at papirkvaliteten, opsætning og bogstaver skulle fremme læsbarheden af artiklerne. Det gamle glitrede papir og den efterhånden lidt slatne forside er blevet udskiftet, så oplevelsen af at sidde med et velordnet og sagligt tidsskrift skulle bestemt være til stede. Vi i redaktionen er meget stolte over resultatet.

I de sidste 8 år har Budskabet også haft billeder, tegninger, fotos og andre illustrationer. Det bliver lidt anderledes nu. Ikke fordi vi er blevet trætte af disse ting, men ved layout-reformen er der ikke blevet plads til den slags. Jeg vil derfor sige tak til lektor Svend Erik Petersen, Ringkøbing, for mindst tre gange årligt at have leveret tegninger til vort blad. De tegninger, der kom fra Sv. Eriks hånd, har både haft humoren

og sagligheden i sig. Tak for de mange hundrede tegninger! Der skal også lyde en tak til Benedikte Schmidt og Anita Holm for jeres bidrag til Budskabet i form af tegninger.

Men.....

En ting er opsætning og papirkvalitet, det væsentlige er selvfølgelig, hvad der står på siderne. Her kan en aldrig så velformet og velovervejet layout være det egentlige. At være et tidsskrift på evangelisk-luthersk grund for "bibelstudium, trosliv og mission" er jo noget af en programmerklæring.

I løbet af dette år vil Budskabet indeholde en række artikler, som behandler bestemte temaer, som hidtil. Hans Erik Nissen vil også i 2005 være fast medarbejder og bidrage med en artikel per nummer i serien "Tro i tiden". Vores serie med sognepræst Johnny Søndberg-Madsen vil ligeledes fortsætte. Der er i alt planlagt 16 artikler, hvor vi kommer igennem tros læren. Men redaktionen vil også meget gerne styrke Budskabets holdningsmæssige profil gennem boganmeldelser, og ved at kommentere den aktuelle debat i kirke og samfundsliv, som den kommer til udfoldelse gennem aviser, kristelige blade og medier som radio og TV.

Det er en glæde for redaktionen er vi nu langt om længe bliver en mand mere. Afdelingsmissionær Bent Houmaa Jørgensen, Skærbæk, er trådt ind som 4. mand m/k fra årsskiftet.

Fra og med næste nummer vil Budskabet få en ny redaktionssekretær, nemlig Flemming Bak Poulsen. Flemming er cand.theol. og er ansat som forlagsleder på LogosMedia. Der ud over bliver der altså lidt tid til Budskabet. Vores hidtidige redaktionssekretær, Ditte Olsen, skal her have en stor tak for sit arbejde med at få Budskabet færdigt til trykning nummer efter nummer i det forløbne år.

Prøvet i alle ting

Hvorfor Gud!? Hvorfor skulle det ske for mig? For ham? For hende? Hvorfor greb du ikke ind? Ser du ikke min smerte, Gud!? Mon Gud har omsorg for mig, hvis han da overhovedet kender til min lidelse? Betyder jeg noget for Gud? Betyder min lidelse noget for Gud? Er du ligeglad Gud?!

Nej, sandelig nej. Gud er ikke ligeglad. Og ja, sandelig ja. Du betyder mere, end du aner for Gud. Gud er ikke ligeglad med dig og din lidelse - han ved og forstår fuldt ud, hvad du går igennem. Uanset om det er fysisk lidelse, psykisk lidelse eller følelsesmæssig lidelse. Uanset om din lidelse er forårsaget af sygdom, problematiske relationer eller indre kaos. Gud forstår dig, og han forstår din lidelse. Gud har omsorg for dig!

Gud tillader lidelse

Betyder det så, at Gud med det samme vil lindre din lidelse? Nej, Gud kan lindre lidelsen. Han kan helbrede sygdom, genoprette relationer og ændre omstændigheder. Men nogle gange gør han det ikke. Nogle gange tillader han, at lidelsen trækker ud. Ikke fordi han er ligeglad med os, ikke fordi han ikke forstår os, og ikke fordi han ikke har omsorg for os. Men Gud tillader ind imellem lidelsen af sine egne gode, vise og kærlige årsager. Det betyder dog ikke, at han har forladt os. Men det betyder, at han har en mening med os i lidelsen. Han vil blive hos os, gå sammen med os, styrke os og trøste os hele vejen gennem

lidelsen, lige så lang tid, han tillader den at fortsætte. Gud har omsorg for os. Han skabte os, og Kristus blev som os. Han har selv været igennem alle vores lidelser, han er blevet prøvet og fristet ligesom vi i alle ting, dog uden at det resulterede i synd.

Gud kender os til bunds

Gud har omsorg for os og forstår os, fordi han har skabt os og ved, hvad vi er lavet af: "Som en far er barmhjertig mod sine børn, er Herren barmhjertig mod dem, der frygter ham. For han ved, at vi er skabt, husker på, at vi er støv." (Sl 103,13-14)

Gud kender os, han kender vores fortid, vores nutid og vores fremtid. Han ved, hvilke lidelser vi hver især bærer på og kæmper med.

Gud har omsorg for os og forstår os, fordi Jesus blev som en af os. Han har selv været det hele igennem. Han levede, led og døde i den selv samme verden, som vi lever i. Derfor kan han fuldt ud identificere sig med os. "For vi har ikke en ypperstepræst, der ikke kan have medfølelse med vore skrøbeligheder, men en, der er blevet fristet i alle ting ligesom vi, dog uden synd." (Hebr 4,15) Jesus forstår os. Han ved, hvordan vi har det. For han har selv været i samme situation som os. Faktisk har betydningen af det græske ord *sympathesai*, som er gengivet med medfølelse i den danske oversættelse, en bredere betydning end bare, at Jesus kender vores følelser. *Sympathesai* indbefatter nemlig også altid hans aktive hjælp. Jesus kender os. Han kender vore

lidelser. Af egen erfaring ved han, hvordan vi har det. Og han har magt til at gribe aktivt ind og føre os igennem dem.

Ligesom vi, dog uden synd

Jesus er blevet fristet og prøvet i alle ting og på samme måde som os. Han har selv været igennem alt det, som er forbundet med det menneskelige liv. Jesus blev helt og fuldt menneske. Han sultede. Han blev træt. Han blev frustreret. Han grinede. Han græd. Han elskede mennesker. Han blev udmattet. Han blev såret. Han blev misforstået. Han oplevede skrøbelighed og svaghed. Han var begrænset af tid og rum på samme måde som os. Jo, Jesus forstår os. Han forstår vores begrænsninger, og han forstår vores svagheder og lidelser, for han oplevede dem selv på egen krop. Han ved, hvordan det er at være et svagt og begrænset menneske. Han kan fuldt ud identificere sig med os. Og derfor må vi "med frimodighed træde frem for nådens trone, for at vi kan få barmhjertighed og finde nåde til hjælp i rette tid." (Hebr 4,16)

Jesus gik gennem alle menneskelivets fristelser og prøvelser. Han gjorde det uden synd, og nu sidder han som vores ypperstepræst ved højre side af Guds trone. Og netop fordi han var *uden* synd kender han os og vore lidelser fuldt ud, selvom om vi måske umiddelbart tænker omvendt; fordi Jesus var uden synd, kan han ikke helt sætte sig ind i de fristelser og prøvelser, som jeg går igennem nu.

Virkeligheden er, at netop fordi Jesus var uden synd, kender han vores situation og forstår os helt igennem. For kun den, der ikke giver efter for fristelserne, kender deres fulde intensitet. Den, der kun løber de første kilometer af en maraton, ved ikke, hvor hårdt og anstrengende det er at løbe en *hel* maraton. Jesus er den eneste, der - om man så må sige - med succes har gennemført fristelsernes maraton. Han ved til fulde, hvor hårdt det er. Han ved mere om det, end vi gør. Langt mere. Han, der ikke kendte til synd, blev gjort til synd - til forbandelse. Jesus, Guds søn, blev forladt af Gud, af sin egen far. Jesus måtte gå alene gennem selve Helvede. Og han gjorde det for os, for dig og for mig. Jesus gennemførte fristelsernes maraton - han holdt ud og gav ikke op undervejs. Sandelig, Jesus er blevet fristet og prøvet i

alle ting. Jesus er den eneste, som helt og aldeles kan identificere sig med os og vore lidelser og prøvelser. Han ved, hvordan vi har det. Han ved, hvor hårdt og svært det er at følge Guds vej. For han gennemførte maratonen.

Kom til nådens trone

Netop fordi Jesus kender os og har omsorg for os, vil han, at vi skal træde frem for nådens trone med frimodighed. Vi må komme til Gud med alle vore lidelser og alt det, vi går og kæmper med. Jesus vil selv gribe ind i rette tid og på rette måde, blot vi kommer til ham med det hele.

Kom da frimodigt til ham, som sidder på tronen. Kom til Jesus med al din lidelse, din svaghed og din smerte. Han ved, hvordan du har det, og han har magt til at gribe ind. Når du kommer til Jesus med alt det, der fylder dig, vil han nemlig gribe ind med dobbelt hjælp. Han vil vise dig både barmhjertighed og nåde. For han har medfølelse med dig. Jesus formår at gribe ind i din situation, ind i din lidelse og ind i din smerte med barmhjertighed - måske ikke lige her og lige nu, men til rette tid.

Jesus gennemførte fristelsernes maraton. Derfor sidder han nu ophøjet på højre side af Guds trone. Jesus giver os i dag fri adgang til netop denne trone: Guds trone, som for Jesu skyld er blevet en nådens trone. Derfor vi du også finde nåde hos ham; tilgivelse for dine synder, frøelse for din sjæl. Træd derfor frimodigt frem for nådens trone.

Løft blikket

"Herrens troskab er ikke hørt op, hans barmhjertighed er ikke forbi, den er ny hver en morgen; din trofasthed er stor" (Klages 3,22-23) Sandelig, i alle livets situationer og lidelser er der ét som står fast: Herrens troskab. Aldrig bliver Gud træt af os, og aldrig vil han vise os bort, når vi kommer til ham. Jesus forstår os, og han har omsorg for os. Altid må vi løfte blikket og se op mod himlen. Se, at vi ikke er glemt af ham, som selv blev prøvet i alle ting. Som bedstemoderen svarede sit barnebarn, da hun blev spurgt om det ikke var trist at bo så tæt ved kirkegården. For hun kunne jo altid se bedstefaderens grav, når hun kig-

David Mandix Carlsen f. 1979.

Stud. teol. / TKM uddannelsen.

Rejsesekretær for Dansk Bibel-Institut.

Er gift og har et barn.

gede ud af vinduet. Bedstemoren svarede da barnebarnet: "løft blikket lidt og se - himlen er blå". Et dejligt vidnesbyrd. Midt i det svære, midt i lidelsen og midt i savnet må vi tage denne opfordring til os "løft blikket og se - himlen er blå". Selv når vi ikke kan overskue vores situation, når lidelser, sorger og bekymringer af forskellig slags fylder os. Selv der, ja netop der, må vi løfte blikket og se, at Herrens troskab ikke er hørt op. "Hold jer ham for øje, som fandt sig i en sådan modstand fra syndere, for at I ikke skal blive trætte og miste modet."(Hebr 12,3) Midt i det svære må vi med frimodighed træde frem for nådens trone og bede ham, som kender vores situation bedre end nogen anden, gribe ind og lindre vores lidelse med den rette hjælp til den rette tid.

Jesus har al magt i himlen og på jorden. Vi er afmægtige, svage og skrøbelige i så mange af livets situationer, men det er han ikke. Han er den stærkeste, og han har omsorg for os, og han ved, hvad vi hver især trænger til i netop den situation, som vi er i nu.

Jesus er altid hos os, vi har altid fri adgang til nådens trone, aldrig forlader han os. Aldrig alene. Aldrig forladt. Aldrig svigtet. Jesus er nær, selv når vi ikke kan se ham: "Selv når du siger, du ikke ser ham, har han din sag for øje, og du må vente på ham"(Job 35,14). Jesus ønsker, at du lukker ham ind i din lidelse, ind i din smerte - helt derind hvor det gør allermest ondt, og hvor selv dine nærmeste ikke kan følge dig.

Gud blev menneske

Lad ikke dine svagheder, dine fristelser og dine lidelser få dig til at løbe væk fra Gud. Men løb hen til ham. Han er nemlig ikke en fjern Gud,

som er ligeglad med dig og din situation. Han er ikke en Gud, som ikke kan have medfølelse med dine skrøbeligheder. Nej, Gud er nær, og han ved præcis, hvordan du har det, og præcis hvad du har brug for. For "han, som havde Guds skikkelse, regnede det ikke for et rov at være lige med Gud, men gav afkald på det, tog en tjeners skikkelse på og blev mennesker lig"(Fil 2,6-7).

Gud blev menneske. Jesus blev mennesker lig. Ja, "da han var trådt frem som et menneske, ydmygede han sig og blev lydighedsindtil døden, ja, døden på et kors" (Fil 2,8) Sandelig, Jesus kender din situation, og han forstår dig, og han har medfølelse med dig. For "mens han levede på jorden, opsendte han, under høje råb og tårer, bønner og anråbelsers til ham, som kunne frelse ham fra døden, og han blev bønneført for sin guds frygt. Skønt han var søn, måtte han lære lydighed af det, han led, og da han havde nået målet, blev han årsag til evig frelse for alle dem, som adlyder ham" (Hebr 5,7-9).

Sandelig, du betyder mere for Gud, end du aner. Gud er ikke ligeglad med dig og din lidelse! Han ved og forstår fuldt ud, hvad du går igennem. Uanset om det er fysisk lidelse, psykisk lidelse eller følelsesmæssig lidelse. Uanset om din lidelse er forårsaget af sygdom, problematiske relationer eller indre kaos. Gud har omsorg for dig, og du må komme til ham midt i din lidelse, midt i det svære. Løft dit blik, vær frimodig, se - himlen er blå. Se Jesus, ham, der har gennemført fristelsernes maraton. Han vil selv gribe ind og føre dig igennem din lidelse og helt hjem til Himlen, til den evige frelse, hvor hverken død, sorg, skrig eller pine skal være mere. For han gør alting nyt.

TROENS HVILE – hvordan bevare en fri evangelisk ånd?

TEMA

Af Gunnar Svendsen, Østermarie

Vil vi bevares i en fri evangelisk ånd, må vi ydmyge os under Gud Herrens autoritet og tålmodigt lytte til Helligåndens vejledning ved Ordet.

Det er ikke lige meget, hvad man tror på. Derfor må vi først gøre os klart, hvad troens grundlag er. Om det holder. Ja, om man kan "hvile" i det, man tror på.

Når det spørgsmål så er afklaret, drejer resten af emnet sig om, hvordan man bevarer en fri evangelisk ånd - eller måske lige så rigtigt, hvordan jeg som kristen bevares i en fri evangelisk ånd. Her må vi gå til Skriften, og hos salmisten i Salme 119,67 finde svaret i, hvad der står: "Før jeg blev ydmyget, for jeg vild, men nu følger jeg dit ord!" Ydmygelse har noget med styring af mennesker at gøre. Og for at opnå et resultat er det nødvendigt med et styrende organ. Et sådant styrende organ er i mange tilfælde ydmygelse under Ordets og Åndens ledelse. Det havde salmisten erfaret, når han siger: før jeg blev ydmyget, for jeg vild! Og når man er faret vild, har man ingen hvile i troen og slet ingen fri evangelisk ånd.

Emnet har udtrykket "bevare" som et vigtigt led. Det er det troende menneske, der skal bevares, så det ikke farer vild. Her er salmistens ord meget klare, når han afslutter verset med ordene: Men nu følger jeg dit ord! Sandheden om os er, at vi ikke er i stand til at bevare os selv i et eneste forhold af vort liv. Derfor er det vigtigt at understrege, at det er Guds ord, vi skal følge, for det leder ikke vild. Vor tro er en Guds

gave, og det er ikke lige meget, hvad og hvem den styres af. Skal vi nå et resultat med vort liv - komme til facit - hvor vort livs regnestykke går op, må vi gå ind under Helligåndens styring af vort liv, så vi ikke farer vild på vejen. Derfor, hvis vi skal afslutte vort livs regnestykke med en fri evangelisk ånd, gælder det om, at vi ikke viger uden om de opgaver Gud lægger foran os af ydmygelse, tålmodighed og bøn på Herren. Men der er mange forhold, som kan gribe forstyrrende ind i vort trosliv. Her skal vi nævne nogle af dem.

En hellig Gud

Meget har forandret sig for mennesket siden det frigjorde sig fra Gud Herren på faldets dag. Vi har vanskeligt ved at erkende, at vi ikke er på lige fod med Gud Den Almægtige længere. Det var også derfor Adam og Eva gjorde forsøget med figenbladene. Der var jo noget i dem, der røbede et brud mellem Herren og dem. Men forsøget mislykkedes, for vi kan ikke skjule os for Gud i noget, vi selv iklæder os. Det skyldes, at vi blev urene indvendig, og så kan intet ydre skjule vor urenhed. Gud ser alt hos os. Men da vi blev urene og uhellige, forblev Gud Herren hellig i alt sit væsen. Og vort problem var, at vi ikke kunne finde tilbage til ham. Vor sag kom til at stå så dårligt hos Gud, at han i første omgang ikke havde andet at gøre end at kaste mennesket ud af paradiset. Vi var faret vild og vidste ikke, hvor vi var.

Menneskets syndige natur

Det var en håbløs tilstand, vi var kommet i, for vor syndige natur lukkede os ude fra fællesskab med den hellige Gud. Ikke på den måde, at vi mente, at vi var sat helt uden for muligheden for at optage og pleje forbindelse med den gode og kærlige Gud. Vi bilder os bestandig ind, at vi med vor moral, gode vilje og menneskelige ærbarhed nok vil lande godt hos Gud engang. Men her tager vi gruelig fejl, for Gud kan ikke bruge alle vore gode tilbud til noget som helst i forhold til ham - det vil sige i vor frelsessag - for "selv det bedste menneske i sig er døden værd, har synd utallig" (Rosenius i ÅSS 243,9). Af den grund er fortabelsen den eneste mulighed for os i vor syndige natur. Det er den frugt vildfarelse giver.

Gudsangst

Men så var der en del af os, som fik eller havde fået en oplæring, som var en frugt af vore forældres gudsfragt. Og den udviklede sig med tiden til en angst for Gud, som gjorde, at vi kom til at leve i og med en skyldfølelse, hvor den ene dårlige gerning efter den anden hobede sig op til et kompleks af skyld mod Gud. Det var ikke et hyggeligt afsnit i livet, men helt sikkert en gavnlige proces, som Gud Helligånd anvendte til at holde os på vejen til Gud. Men frihed og fred var der ikke.

Vejene deltes

Men her deltes vejene for mange af os. Nogle begyndte helt naturligt at sammenligne sig med deres medmenneske, og det så ikke så dårligt ud, for de målte sig med nogle, der lå længst nede på deres egen skyldskala. Samtidig tog de forsagelsen af Djævelen og alt hans væsen op i egen kraft, og det gik også godt, for det er let at finde meget større syndere end en selv. Derefter efter hagede de sig fast i den første trosartikel: Jeg tror på Gud Fader Den Almægtige, Himlens og Jorden skaber! Og den artikel fornærmer ikke den selvtægtige, så længe man ikke ved Helligånden har forstået, hvem Den Almægtige Gud er. De kom aldrig længere end til deres egen opfattelse af Guds væsen. Årsagen er at finde i det forhold, at vi som faldne syndere tror på, at der er noget godt i os selv. De lod sig ikke ydmyge, og derfor var de vild.

Men så var der andre af os som ved Helligåndens utrættelige påmindelse om skyld og lovens utilstrækkelighed til retfærdighed for mennesket, alligevel kom igennem til omvendelse og nyt liv i Kristus. Vi blev

ved Guds sande nåde og ord ført fra gudsangst til at frygte Gud uden at være bange for ham - og vi fandt med en gang livsglæden her.

Så meget som indledning til vort emne, men der er lang vej fremad fra dette erkendelsespunkt.

Når kristenlivet skal udvikles

Så fik man endelig smag for nåden i Kristus. Som nyomvendt kristen synes kristenlivet at være en tilstand, hvor alt lykkes for en, og fremtiden er lys og god. Det er der også megen sandhed i, men der kommer altid andre tider med undertoner, som ikke kun er lyserøde. Det er de første årtier efter den første pinsedag et klart vidnesbyrd om, for kristenliv virker ikke pr. automatik.

Det er nødvendigt og naturligt, at en kristen kommer i åndelig vækst. Kristenliv må ikke være stillestående, for man må bevæge sig fra et åndeligt barnestadie til en voksens forståelse af tros livet med Jesus for Guds ansigt. Og da er det, at der for den enkelte troende er ganske mange mulige retninger, vi som selvstændigt tænkende mennesker kan bevæge os frem i. For nu gælder det for alvor vort emne: Troens hvile - hvordan bevare en fri evangelisk ånd? Vi må se på nogle forhold, som kan få betydning for vort tros liv.

Vor frihed til at vælge.

Som kristne er vi ikke fjernstyrede robotter, der lystre uden at tænke. Vi er frie, og det hedder i Gal.5,1 og 13: "Til den frihed har Kristus befriet os. Brødre, I blev kaldet til frihed. Brug blot ikke friheden til påskud for kødet!" Skriften gør os altså opmærksom på, at man kan bruge sin frihed til noget forkert. Man kan vælge livsmønstre og livsretninger af god, men også af tvivlsom værdi for sit åndelige livs vækst.

Selvtægtens fare

For en del år siden var man i kristne kredse inde på, at Bibelen ikke er en facilitliste, som til enhver tid er i stand til at give os svar på de problemer og livsspørgsmål, som med mellemrum dukker op for os kristne - og ikke mindst for kristne ledere med ansvar for andre. Og det kan være rigtigt nok. Spørgsmålet er bare, hvor langt man kan undskylde sig med, at dette eller hint spørgsmål har Bibelen ikke noget svar på.

For mig har denne undskyldning virket som en anledning til at tage sig selv til rette. Samtidig er den langt på vej med til at sætte Helligåndens arbejde ud af kraft - og endnu værre, at man sår tvivl om

Helligåndens evner som åndelig vejleder for de troende. Men ordet om Ånden står fast, når det siger 1.Kor 2,10: "Ånden ransager alt, selv Guds dybder!" Ånden er ikke uvidende om noget, som hører Guds ord til, og han er slet ikke uvidende om, hvad der er vort behov. Derfor må vi ikke tvivle på, at Ånden er i stand til vise os vej i sin undervisning ud fra Guds ord om både gammelkendte og ikke kendte problemer, som dukker op i vort liv. Årsagen til den såede tvivl om Helligåndens arbejdsform, især hvad angår hurtighed til at give svar på vore spørgsmål, kan være flere, men betingelserne for at få Guds svar i hans ord med Helligåndens stempel er først og fremmest, at vi sætter os ind i Guds ords samlede budskab, og giver os tid til at vente på svaret, som alene Ånden kan formidle os. Det er jo ikke Ånden, der er tungnem, men os. Men det er så også her, selvtægtens fare lurer på os troende og kan lede os på vildspor.

Misvækst i troslivet

Hvis selvtægten bliver en almindelig tilstand i vort kristenliv, sker der det, at troslivet ikke længere har sin fulde forankring i Guds ord. I stedet for går vi i gang med at indrette Guds ord efter vore egne tanker, og ikke vore tanker efter Guds ord. Og det forhold giver misvækst i tros-livet, enten vi forstår det eller ej. Vi kan komme i denne tilstand, uden at vi lægger mærke til det, for evangeliet har ikke rigtig magt over os længere. Vi er kommet der ud, hvor vi lusker os igennem en tjeneste i Guds rige ved gæstierier ud fra vore egne tanker. Vi har tabt evangeliet. Derfor er vort problem, at vi skal have fat i det igen, men det kan ikke ske uden omvendelse.

En omvendelse hos mig tager først sin begyndelse, når jeg erkender min fejltagelse. Når det sker, sker der noget i mit liv. Jeg kommer til at se mig selv i en vildfarelse, som ikke bare gør ondt, men jeg ydmyges i min Adam-stolthed. I min synd. Men her begyndte og begynder vejen ind i nåden på ny. Til syndernes forladelse. Til Livet med Jesus forfra igen!

Kammerat med Gud

Vi skal standse for et enkelt forhold mere om uheldige forbindelser med Gud. Som Guds børn kan vi blive så hjemmevant i hans hus, at vi kommer vel langt i frisprog med Gud Herren. Vi er blevet kammerat

med Gud. Dette har ikke noget at gøre med, at vi i Jesus Kristus har åben adgang lige ind i Guds hjerte. Nej, kammerateri er en tilstand, hvor man har indflydelse i kraft af, det man er - og har fordele af det. Det har noget at gøre med den tanke, at Gud er på min side, for jeg er da noget! I det politiske liv hører vi om, at kammerateri er godt stof i politiske modstanderes skyts. Kammerateri har altid noget af bedrageri over sig. Men Gud Herren lader sig ikke bedrage af vor forstillelse. I et sådant spil er der kun en part, der kan bedrages, og det er os. Netop derfor er det så vigtigt, at vi kommer til at skelne ret mellem på den ene side vor åbne adgang ved Jesus ind i Guds hjerte - og på den anden side, at Gud er hellig majestæt, som bor i et utilgængeligt lys, som intet menneske har set eller kan se! 2. Krøn. 20,21 og 1 Tim 6,10. De fleste af os har nok ikke altid formået at skelne ret mellem Guds barmhjertighed og hans majestæt. Også her har vi grund til at bede om barmhjertighed for vildfarelser. Men nu til en anden side af emnet.

Troen på syndernes forladelse

I vort nadverritual møder vi følgende led: "Giv os at modtage dit legeme og blod til din ihukommelse og til stadfæstelse i troen på syndernes forladelse!" Om nadvermåltidet siger Luther, at vi spiser ikke Kristi kød og drikker ikke hans blod på kannibalsk, men på åndelig måde. Det, vi skal fæste os særlig ved i vor sammenhæng, er ordene til "stadfæstelse" i troen på syndernes forladelse.

Nadveren er evangeliet om syndernes forladelse sammen med det hørte ord. I nadveren modtager vi evangeliet om syndernes forladelse på synlig mærkbar måde. Det sker, for at vi kan blive stadfæstede i troen. Det vil sige, at vi i nadveren og det hørte ord kommer til forståelse af, at jeg har dette behov, og at det gælder mig som et Guds barn.

Vort emne drejer sig om, at vi som kristne bevares i en fri evangelisk ånd. I dette har Helligånden sin tjeneste for os i at undervise os om nødvendigheden af, at vi stadfæstes i troen på syndernes forladelse. Og hvorfor nu det? Ganske enkelt, fordi vi kan blive så glade for os selv, at evangeliet om syndernes forladelse nærmest opfattes som en automatisk proces. Og derfor bliver der heller ingen glæde og forundring over denne store gave, som har kostet Guds egen Søns liv og blod. Hvis vi kommer ind i automatikkens syndsforladelse, bliver det meget

Gunnar Svendsen, Østermarie f. 1922

Prædikant fra 1949

LM Bornholms afdelingsstyrelse 1949-64

Bestyrelsen for LMH 1957-72

Afdelingssekretær for Bornholms afdeling 1964-90

Landsformand for LM 1971-86

hurtigt ringe med vor frie evangeliske ånd, for vor frie evangeliske ånd trives kun i og på baggrund af syndernes forladelse. Syndernes forladelse beror jo alene på, at vi frigøres af en anden end os selv!

Vort fattigdomsproblem

Vi må se lidt nærmere på denne sag. Vor tids åndelige fattigdom skyldes for en stor del, at teknik, automatik og demokrati står sammen om at fortrænge livets alvor fra Guds folk. Disse såkaldte livsgoder fordriver os fra lønkammerets eftertænkksomhed. Og det indvirker voldsomt på vore holdninger til afhængigheden af Guds ord som føde for vort åndsliv.

For at klargøre denne situation og tilstand vil vi hente Skriftens redegørelse for den fra menigheden i Laodikea, Åb. 3,14-22. I flere henseender er vi som Guds folk og menighed kommet ind i samme tilstand, som menigheden var der. Vi har som dem en organisation, der virker, og vi mangler intet! Sådan sagde man der. Sådan siger man, når man er hørt op med at tænke Jesu tanker om os, når han siger: "Og du ikke ved, at hvis nogen er elendig og ynkelig og fattig og blind og nøgen, er det dig!" Det er den hårdest tænkelige dom, Jesus her fælder over en menighed, som har nok i sig selv. Og vi kristne af i dag skal ikke for hurtigt fortrænge hans karakteristik af Laodikea menigheden, for den er også et billede på vor tid. Laodikea betyder folkevælde, folkestyre, det vil sige demokrati. Og demokrati er godt nok så længe det under-

ordner sig Guds ord. Den dag, demokratiet for alvor tager magten i kirke og missionsforening, er vi med et slag inde i Laodikea menighedens åndelige fattigdom. Tendenserne til denne fattigdom ses hos mange af dem, som i vor tid bærer kristennavn.

Køb øjensalve af Jesus

Så vil vi da afslutte denne artikel med Jesu opråb til menigheden i Laodikea, for det har samme ærinde til os i dag. Hvad hensigt har Jesus med de stærke ord til os nu? Samme hensigt nu som den gang, at han vil begynde forfra med os. Jesus talte om, at han ville give dem hvide klæder at iføre sig, så deres nøgenheds skam ikke skulle ses. Det betyder, at han ser os nøgne for ham i al vor egen velklædthed. Og han tager ikke fejl af vor tilstand. Så nu er spørgsmålet, om vi vil købe øjensalve af ham, så vi kan se, hvordan det står til med os. Vil vi ydmyge os under hans ords tiltale, så han kan komme til os med syndernes forladelse, så vi frigøres og fornyes i livet med Jesus. Han er altid parat til at begynde forfra med os, så vi kan hvile i troen på ham i evangeliets frie ånd, for Jesus alene er grundlaget for vor tro, og han holder, når alt andet brister.

Anfægtelse anno 2005

Ejler Nørager Andersen har været ansat i Luthersk Missionsforening siden 1987. Han har virket som prædikant på landsplan, siden han forlod Missionsskolen. Til dagligt bor Ejler Nørager i Christiansfeld sammen med Anette og deres to børn. Budskabet har stillet en række spørgsmål om anfægtelse, tvivl og sjælesorg.

Hvordan oplever du anfægtelse anno 2005 hos dine tilhørere?

- Det er meget forskelligt fra menneske til menneske. For nogle går anfægtelsen på spørgsmålet, om Gud virkelig er til? Og hvis han findes, er han da sådan, som Bibelen forkynder? Kan det med fortælle virkelig passe? Er alle religioner ikke lige gode? Hvordan kan jeg vide, at det er Bibelen, der har ret? osv.

- Andre går og kæmper med synd i deres liv. De kender godt evangeliet, men synes ikke, nåden kan gælde for dem. De synes, de har kæmpet i måske årevis, men ikke oplevet sejr over synden, og så melder spørgsmålet sig: Kan jeg blive ved med at være en kristen? De har på ingen måde noget ønske om at forlade den kristne menighed, men de synes det er svært, fordi de oplever sig selv som mislykkede i forhold til andre kristne.

- Andre igen har det umådelig svært med troen. De tvivler egentlig ikke på, at Gud er en virkelighed, og at Jesus har gjort alt for vores frelse. Tvivlen går altså ikke på Gud eller Jesus, men den går på dem selv. Er min tro god nok?

Har dette med anfægtelse og troens kampe ændret sig de sidste 10-15 år?

- Det tror jeg egentlig ikke, det har. Men jeg tror, at mange, der går med disse spørgsmål, har svært ved at give udtryk for dem, da mange oplever disse tanker som "forbudte".

- I og med at der ikke er så mange, der giver udtryk for disse kampe, så kan mennesker opleve, at de er de eneste, der kæmper med troen og er anfægtede. Det er en farlig tendens i Guds menighed, hvis det ikke er tilladt at tvivle eller være anfægtet.

- Jeg tror, det er vigtigt, at vi som forkyndere tør at lukke vore tilhørere ind i vore egne kampe. Vi skal ikke blive private i vores forkyndelse, men vi må meget gerne være personlige. Så det bliver "tilladt" at være anfægtet, det bliver tilladt at være i tvivl, det er tilladt at kæmpe med synd i vore liv. For sandheden er jo den, at vi alle må kæmpe for at bevare livet i Jesus.

Er anfægtelse og frelsesvished modsætninger?

- Frelsevished og anfægtelse behøver ikke at være modsætninger. De kan være det, og jeg tror, at de næsten altid opleves som modsætninger. Vi har mange eksempler på det i Bibelen og ikke mindst i Salmernes Bog. Mange salmister giver udtryk for deres dybe anfægtelse, men det er da værd at lægge mærke til, hvor de går hen med deres anfægtelse. Se f.eks. Sal. 77,8-10, hvor Asaf var i dyb anfægtelse og

måtte spørge i sin fortvivelse:

"Forstøder Herren for al evighed?

Vil han ikke længere vise nåde?

Er hans troskab forbi for evigt?

Lyder hans ord aldrig mere?

Har Gud glemt at være nådig?

Holder han i vrede sin barmhjertighed tilbage?"

- Ja, han siger ligefrem i vers 11: "Jeg siger: Det er mig en smerte, at den Højestes højre hånd ikke er den samme."

- Men er det da ikke sandt længere, at Gud er den samme i går og i dag, ja til evig tid? Jo, det er sandt, men Asaf oplevede ikke sandheden af dette i sit liv, og derfor skrev han, som han gjorde. Men læser vi så vers 2, så lyser visheden ud af dette vers: "Jeg råber højt til Gud om hjælp; jeg råber højt til Gud, han skal høre mig."

- Så på trods af anfægtelsen i Asafs liv, så var Asaf ikke i tvivl om, hvor han skulle søge hjælpen. Han var ikke i tvivl om, hvem han skulle sige det til. Han skulle have det sagt til Gud. Derfor er anfægtelse og frelsesvished ikke nødvendigvis modsatrettede størrelser.

En tro som ikke anfægtes, er en falsk tro siger Rosenius, men har han ret?

- Ja, jeg tror, at Rosenius har ret i den udtalelse, men der er ingen tvivl om, at denne udtalelse har været misbrugt mange gange. For vi kan så let komme til at lægge skema for hinanden, a la: hvis ikke du oplever anfægtelsen på den eller den måde, hvis ikke du har så og så meget syndenød, så er du ikke en sand kristen.

- Løsrevne citater er altid farlige, fordi de netop kan misbruges. For Rosenius skemalægger ikke denne udtalelse, eller siger, at hvis ikke du oplever anfægtelsen så dyb, eller på samme måde, som jeg gør, så er du ikke kristen. Men den tro, der ikke anfægtes på den ene eller anden måde, er en falsk tro. For Djævelen vil ikke lade dig være kristen uden at prøve på at rive dig ud af Jesu frelse. Om ikke andet så kan han gøre dig urolig ved at anfægte din ro og hvile i Jesus.

- Jeg synes ikke, jeg i Bibelen møder mennesker, der kom igennem kristenlivet uden anfægtelse. For alle de personer, som Bibelen beskriver, havde hver især ting i deres liv, hvor de måtte sige: "Havde jeg bare aldrig gjort det." eller "Havde jeg bare aldrig sagt det." Og jeg er overbevist om, at stort set alle mennesker har sådanne ting i deres liv. Disse ting bruger Satan ofte, når tvivl og anfægtelse presser sig på.

- Men begynder vi at skemalægge anfægtelsen, fører vi mennesker

ud i unødvendig anfægtelse og uro. På samme måde, som hvis vi skemalægger omvendelsen; hvis ikke det sker på den eller den måde, hvis ikke du har de og de oplevelser, hvis ikke du har så og så meget anger over synden i dit liv, så ... Men Jesus siger: "Alt, hvad Faderen giver mig, skal komme til mig, og den, der kommer til mig, vil jeg aldrig vise bort" (Joh 6,37). Jesus giver ikke nogen formel på eller skema over, hvordan denne kommen til ham skal være, men den, der kommer til ham, vil han aldrig vise bort.

Er der forskel på anfægtelse og så en depression?

- Ja, det er helt klart, at der er forskel på anfægtelse og depression. Depressioner har menneskelige, psykiske baggrunde. Det kan være sygdom, det kan være ydre faktorer, der spiller ind, så som stress, tab af en, man holdt meget af, økonomiske tab og vanskeligheder, og en række andre ting.

- Anfægtelsen har med mit åndelige liv med Gud at gøre. Men da vort liv er en helhed, og vi ikke kan skille vores menneskeliv og psykiske liv fra vort åndelig liv med Gud, så vil disse ting ofte påvirke hinanden.

- Spørgsmålene kan melde sig, hvorfor skulle det her ske i mit liv? Kunne Gud ikke have forhindret, at jeg kom ud for denne økonomiske krise? Eller jeg vender spørgsmålet indad: Har jeg begået en utilgivelig synd, siden jeg oplever dette her? Derfor vil en depression også ofte spille ind på mit liv med Gud, og der kan nemt komme anfægtelse på grund af depression.

- Dog møder jeg også mennesker, der er inde i depression, som siger: "Ja, det er underligt, at alt kan være så mørkt for mig, men midt i dette, så ved jeg, at jeg er i Guds hånd med mit liv."

Fremstilles anfægtelse som en krise/sygdom i forkyndelsen i dag - eller bliver sagen slet ikke omtalt?

- Anfægtelse er jo på en eller anden måde en krise, forstået på den måde, at anfægtelse kan føre til frafald. Men hvis vi forstår ordet krise som noget, vi ikke tør røre ved eller en unormalitet, så er det en meget farlig vej, vi er slået ind på.

- Personligt synes jeg, at der øves for lidt sjælesorg i forkyndelsen. Jeg tror ikke på sætningen om, at hvis bare jeg har det godt med Jesus, så har jeg det også godt i øvrigt. Ser vi på Paulus' breve, så er der meget konkret forkyndelse ind i menneskers liv og hverdag.

Hvad er indholdet i forkyndelsen til den anfægtede?

- Indholdet af forkyndelsen til den anfægtede beror meget på, hvad anfægtelsen går på. Men egentlig kan vi vel sige, at forkyndelsen må sigte på at finde tilhøreren, der hvor tilhøreren er. Søren Kirkegaard har sagt det på denne måde: "At man, når det i sandhed skal lykkes en at føre et menneske hen til et bestemt sted, først og fremmest må passe på at finde ham der, hvor han er og begynde der.

Dette er hemmeligheden i al hjælpekunst. Enhver, der ikke kan det, han er selv en indbildning, når han mener at kunne hjælpe en anden." Nu er det her vel sagt ind i almenmenneskelig sammenhæng, men jeg er overbevist om, at det også gælder forkyndelsen til den anfægtede.

- Så er spørgsmålet, hvor finder jeg den anfægtedes situation? Her er jeg overbevist om, at jeg først og fremmest finder den i Guds ord. Ingen steder får vi så bredt og konkret oplysning om mennesket og dets livssituationer som i Bibelen. Bibelen taler om tvivl, om kamp mod synden, om følelser, om dyb åndelig mørke, om at Gud er blevet væk, om seksualitet, om lidelse osv. Derfor må den, der vil være det anfægtede menneske til hjælp, give Bibelens svar til den anfægtede.

- Søren Kirkegaard siger videre: "For i sandhed at kunne hjælpe en anden må jeg forstå mere end han – men dog vel først og fremmest forstå det, han forstår. Når jeg ikke gør det, så hjælper min mer-forståen ham slet ikke. Vil jeg alligevel gøre min mer-forståen gældende, så er det fordi jeg er forfængelig eller stolt, så jeg i grunden i stedet for at gavne ham egentlig vil beundres af ham."

Kan man have en for følsom samvittighed?

- Jeg ved ikke, om der er mennesker, der fra fødslen har en for følsom samvittighed. Men jeg ved, at der er personer, hvis samvittighed er så følsom, at ét formaningsord fra Bibelen kan tage al glæde og frelsesvished fra dem. Nogle gange kan det hænge sammen med en psykisk lidelse, men det kan også hænge sammen med en loviskhed, hvor man blander to ting sammen. Og de to ting, man blander sammen, er, hvad Jesus har gjort for mig, og hvad Jesus gerne vil gøre i mig.

Ejler Nørager Andersen f. 1962

Prædikant på landsplan, afdelingsmissionær i Sønderjyllands afdeling, opgaver indenfor sjælesorg.

- Får jeg det, som Jesus gerne vil gøre i mig, til at stå mellem Gud og mig, så taber jeg hurtigt modet. Det, Jesus vil gøre i mig, forbliver nemlig ufuldkommet, så længe jeg lever i denne verden. Alene det, som Jesus har gjort for mig, skal stå mellem Gud og mig. Det må sjælesorgen sige: "Hvad Jesus har gjort for dig, må stå mellem dig og Gud. For det er alene det, der gør dig til et Guds barn, en kristen. Hvad Jesus gerne vil gøre i dig, må stå mellem din næste og dig. For det er ikke det, der gør dig til en kristen, det er en frugt af, at du er en kristen."

Hvor tror du, troens kamp ligger i dag?

- For mig at se ligger troens kamp i dag på to fronter. For det første, at vi mener at kunne "lære" at være kristne. For en del år siden var jeg til en indsættelsesgudstjeneste, hvor provsten skulle prædike. I sin prædiken sagde han blandt andet: "Vi må ikke lægge byrder på mennesker med talen om omvendelse og tro." Efter provstens tale skulle den indsatte præst prædike. I sin prædiken sagde han: "Og det vil jeg sige jer, uden omvendelse og tro skal intet menneske se Guds rige."

- Her i ligger kampen i dag. Vi kommer til at stå i en kamp om Bibelens forkyndelse af omvendelsen. Vi kan ikke lære mennesker at være kristne. Der må ske et Guds under, nemlig at mennesker omvender sig til Jesus. Om denne omvendelse så i dag sker gennem undervisning, eller hvordan det sker, det er ikke det afgørende, blot det sker.

- Det andet, jeg vil pege på, er, at troens kamp ligger i kampen mod tidsånden, denne verdens ånd. Vi lever i en tid, hvor tidsånden har en enorm indflydelse på os som kristne. Det har den ikke mindst på grund af massemediernes. Disse medier har en voldsom indflydelse på os. En indflydelse, der sætter spørgsmålstejn ved, om det, Bibelen kalder for synd, i virkeligheden er synd. Er det ikke blot en gammeldags måde at anskue verden på. Da kan det uendelig let ske, at jeg begynder at gradbøje synden og egentlig kommer til at leve et dobbeltliv. Men her er det også, at jeg bliver så glad for anfægtelsen i mit liv. For i det tilfælde er det Guds vej til at bevare mig og fri mig ud af syndens magt igen.

En åndelig kamp

En kristen anno 2005 står i lige så stor fare for at falde fra troen, som de kristne i efesos gjorde, da Paulus skrev sit brev til dem. Vi har også brug for Guds fulde rustning for at modstå Djævelens snigløb.

Paulus sidder i fængsel i Rom og er dermed begrænset i hele sin virksomhed som missionær. Alligevel lader han sig ikke stække. I tre år har han boet i Efesos, og derfor har både menigheden i Efesos og de kristne i de øvrige byer i Provinsen Asien fået en stor plads i hans hjerte. Han har undervist dem og vist dem vejen, men ved også, at de lever midt i en hedensk verden, hvor der er så stor risiko for frafald. Han må altså have fat i pennen. Han må have skrevet til dem, så de ikke falder fra, men bliver bevaret i den tro, som de havde fået givet af Helligånden.

De kristne i verden

For menigheden i Efesos gælder det samme, som Jesus måtte sige til sine disciple, og som er gældende for Guds kirke til alle tider. Jesus vidste om alle de farer, han efter sin himmelfart overlod dem til. Derfor bad han sådan til sin Fader i Himlen: "Jeg har givet dem dit ord; og verden har hadet dem, fordi de ikke er af verden, ligesom jeg ikke er af verden. Jeg beder ikke om, at du skal tage dem ud af verden, men at du vil bevare dem fra det onde. De er ikke af verden, ligesom jeg ikke er af verden. Hellig dem i sandheden; dit ord er sandhed" (Joh 17,14-17).

I vores tid er det meget tydeligt, hvordan frafaldet fra Gud eskalerer, men også på Paulus' tid var det både meget synligt og konkret. Vi er på et par vigtige steder i det romerske rige - både hos afsenderen

Paulus i Rom og hos modtagerne i menigheden i Efesos. Rom var den store hovedby, hovedstaden, hvor den mægtige kejser regerede og endda var genstand for guddommelig tilbedelse. Efesos var en vigtig handelsby, hvor mange transport- og handelsveje mødtes. Den havde egen folkeforsamling og senat. Et kæmpemæssigt teater med plads til ca. 25.000 mennesker gav stor aktivitet. Men det religiøse liv med templer for kejsere og ikke mindst Artemistemplet, der havde ansat 1000 tempelskøgere, påvirkede ikke bare livet i byen, men bestemt også den menighed, der var blevet dannet i byen. Al denne hedenskab skulle menigheden forholde sig til. Acceptere eller tage afstand fra.

Det er derfor, Paulus gør meget ud af at undervise dem om, hvor nyt og anderledes det kristne budskab er i forhold til alt det, de kendte fra det religiøse liv i byen. Afgudsdyrkelsen, hvad enten det var i de romerske templer eller i det overdådige Artemistempelet (et af verdens syv underværker), var hedenskab, gudløshed imod alt, hvad vi er skabt til og bestemt for af Herren selv. Det var alt dette, Jesus var kommet til verden for at løskøbe os fra.

En åndelig kamp

I enhver kamp handler det om at bruge de bedste våben. Vi ser i dag, hvordan f.eks. muslimer bruger både den politiske og militære magt til at fremme deres tro, hvor de har mulighed for det. Også den kristne kirke har forsøgt sig ad denne vej, men det er altid gået galt, når kirken er begyndt at bruge verdslige våben. I perioder har kirken siddet på magten. Der er forfærdelige beretninger om, hvordan man forsøgte at udbrede den kristne tro ved at sende tropper af sted for at besejre hedningerne. Der er beretninger om tvangsdåb og trusler, hvis man ikke gik over til den kristne kirke. Det er en forfærdelig afsporing. Men

det er en fare, vi som mennesker står i, når vi får magt, og når vi sidder på flertallet. Vi kristne står i samme fare, når vi får magten.

Paulus havde måttet lære, at Guds rige ikke fremmes ved verdslige, men åndelige våben. Det var vanskeligt for ham at acceptere, at han skulle sidde i fængsel i Rom, når så mange ventede på at blive undervist og oplært i den kristne tro. Men den åndelige kamp kunne godt fortsætte fra fængslet i Rom. Paulus havde fået mere tid til bøn og fordybelse, og han udnyttede tiden godt, bl.a. ved at skrive til menighederne. Han lærte, at de åndelige våben ikke var ufarlige for fjenden. "I øvrigt, vær stærke i Herren og i hans mægtige styrke" (Ef 6,10). Når det er nødvendigt med Guds våben i denne kamp, er det, fordi Satan selv står bag al den gudløshed, hedenskab og løssaglighed, som eferne var vidne til. En virkelighed, som nøje svarer til det, vi kender i vores samfund i dag. Når respekten for det åndelige mistes, varer det ikke længe, før Satan selv styrer det hele. Det skete i Efesos. Det sker i Danmark i dag.

Satan spiller bestemt ikke altid med åbne kort. Her bruges ordet: Snigløb (v. 11). Det passer godt til det billede, vi ellers møder af Djævelen i NT. "Han har været en morder fra begyndelsen, og han står ikke i sandheden, for der er ikke sandhed i ham. Når han farer med løgn, taler han ud fra sig selv; for løgner er han og fader til løgneren" (Joh 8,44). Derfor må vi aldrig tænke positivt om Djævelen, for han vil os ikke noget godt.

Vi ser Satans taktik allerede i Edens Have, hvor han fristede Eva med løgn, fordrejelse og forførelse. Han fortsatte i samme spor, da han fristede Jesus i ørkenen. Det er de samme snigløb han bruger i dag. Han ser, hvor han kan overliste os. Han kender vore svagheder og ser, hvor vi ikke lader Herren bestemme i vore liv. Når vi lader områder i vort liv ligge ubeskyttede, fordi vi ikke vil lade Gud komme til i alle hjørner af vort liv, vil Satan straks benytte anledningen. Han er en mesterspion, der kender alle de ubeskyttede områder.

Det er store og uhyggelige kræfter, vi er oppe imod. "Thi for os står kampen ikke mod kød og blod, men mod myndigheder og magter, mod verdensherskerne i dette mørke, mod ondskabens åndemagter i himmelrummet" (Ef 6,12). Derfor må vi som enhver anden soldat og strategisk planlægger gøre os klart, at denne kamp ikke er som øvrige kampe i denne verden. Strategien og våbnene må vælges ud

fra, hvem vi skal kæmpe mod. Satan og hele hans dæmoniske hær har bemægtiget sig den syndige verden. Midt i denne verden er vi sat. Vi er ikke bare tålt som et fremmedelement, der får lov at være i fred. Det er os, kampen drejer sig om, og vi må indse, at vi er midt på kamppladsen.

Sandhed, frihed og retfærdighed

I kampen må vi som enhver anden soldat tage fjenden i øjesyn og bruge de mest effektive våben for at slå netop denne fjende. Og våbnene, som Jesus stiller til rådighed, er direkte møntet på kampen mod Satan. Her er Guds fulde rustning effektiv, ja, det eneste, der kan holde stand mod Djævelen.

Som nævnt er Satans kendetegn: Løgn. Jesu kendetegn er: Sandhed. Johannes fortæller, at det netop var, hvad de så hos Jesus: "En herlighed, som den Enbårne har den fra Faderen, fuld af nåde og sandhed" (Joh 1,14 min kursivering).

Når vi i Bibelen læser om, at det var nødvendigt, at Jesus kom til verden for at lide, dø og opstå for vores skyld, er det ikke en detalje i det bibelske budskab. Det er hovedsagen, det grundlæggende, ja, sandheden. Når vi rokker ved den, når den nedtones eller direkte vælges fra, står vi forsvarsløse i kampen mod Satan og hans dæmoner. Da får han overtaget. Da har vi blottet os selv fuldstændig. Når Satan angriber, skal han mødes med sandheden, og da er han den sikre taber.

For den romerske soldat betød bæltet, at han fik fuld bevægelsesfrihed i kampen. Sådan er sandheden = Jesus for os i den åndelige kamp, vi skal kæmpe. Hvis vi ikke har sandheden, er vi hæmmede og ude af stand til at klare os, men har vi sandheden, er vi frie. "I skal lære sandheden at kende, og sandheden skal gøre jer frie" (Joh 8,32 min kursivering), siger Jesus.

Det er altså ikke Satan, der giver os frihed. Han binder os tvært i mod med sine løgne, vikler os ind i dem som et andet fangegarn, mens Jesus, der er sandheden, sætter os fri. Det er en frihed til at leve uden dom og fortabelse, en frihed til at leve i den skabte verden i overensstemmelse med Guds egne skaberordninger og til frit at bevæge os mod Himlen, som er det sted, Gud har beredt for os. Denne frihed har vi også brug for i kampen mod Satan i denne verden. Det giver os

til gengæld også frimodighed til at kæmpe, til at leve, til at løfte blikket og til at bevare håbet i kampen i denne verden - også når vi synes, at vi er de små og svage. Vi er sat fri af sandheden.

For at stå imod Satan må vi som rustning iføre os "retfærdighed som brynje" (Ef 6,14). Det er en forudsætning, inden vi overhovedet bevæger os ud i kampen. Brynjen skal jo beskytte soldatens hjerte. Livet skal sikres og bevares, for det er hjertet, fjenden er ude efter. Det eneste, der kan dække og beskytte vort hjerte i den åndelige kamp, er Guds brynje, Guds retfærdighed. Denne brynje kan vi ikke selv lave os. Vi kan ikke købe den noget sted. Vi må have den foræret af Gud selv. Paulus siger: "Jeg findes i ham, ikke med min egen retfærdighed, den fra loven, men med den, der fås ved troen på Kristus, retfærdigheden fra Gud grundet på troen" (Fil 3,9). Det er den eneste brynje, som kan bruges i den åndelige kamp, vi skal kæmpe.

Derfor må vi aldrig blive færdige med budskabet om Jesu retfærdighed til os. Denne brynje skal hele tiden være tæt på os. Vi må stadig se, om vi har den. Undgå at vi skifter nogle dele ud, som vi selv laver os, eller at vi lader fjenden selv lokke os til det. Retfærdigheden ved troen på Jesus Kristus. Det er Guds vigtigste og største gave til os.

Grib frelsens hjelm (Ef 6,17). Frelsen er den endelige frelse i Guds evige rige. Det er vor frelse, kampen står om. Men når vi tager imod Guds hjelm og lader den beskytte os, så er vi ikke usikre på, om vi når målet, den evige frelse.

Guds ord er våbnet

Men vi skal også fremad i kampen. Det er ikke kun et territorium, der skal forsvares. Også her er det Guds Ånds kamp, vi skal kæmpe. Om det fremadrettede lyder det: "Tag som sko på fødderne villighed til at gå med fredens evangelium" (Ef 6,15). Der skal ikke sluttet fred med fjenden, for Guds fjende er besejret. Freden vindes ved, at Satan overvindes med Guds egne frelsesvåben. Selve kampvåbnet er "Åndens sværd, som er Guds ord" (Ef 6,17). Det lyder måske ikke som et særlig farligt eller effektivt våben, men selv om det kan se både gammeldags og ineffektivt ud i en kamp i moderne tid, så skal vi lægge mærke til, hvordan dette sværd rammer. "For Guds ord er levende og virksomt og skarpere end noget tvægget sværd; det trænger igennem, så det skiller sjæl fra ånd og marv fra ben og er dommer over hjertets tanker og meninger" (Hebr 4,12). Det når derind, hvor andre våben ikke når,

Peter Krak f. 1950

Skoleleder ved Davidskolen i Aakirkeby.
Prædikant i LM på Bornholm.

nemlig lige ind i vor samvittighed. Lige derind, hvor vi er afslørede over for Gud og intet har at forsvare os med. Derfor skal vi fortsætte med dette våben. Det er nemlig kampene om sjælene, der stadig er i gang. Den pågår, indtil Jesus kommer igen.

Satans angreb stopper ikke før den dag, men vi er beskyttet mod dem, når vi har Guds udrustning på. "Overalt skal I løfte troens skjold, hvormed I kan slukke alle Den Ondes brændende pile" (Ef 6,16). Satans angreb formår ikke at trænge igennem. Angrebene kan skifte karakter fra tid til anden, men han vil aldrig opfinde nogle våben, som Guds udrustning ikke kan holde stand imod.

Til sidst skal vi lægge mærke til, at også kommunikationslinjerne skal holdes ved lige. Det gælder i al krig, og altså også i denne åndelige kamp. "Under stadig bøn og anråbelse skal I altid bede i Ånden og holde jer vågne til det og altid være udholdende i forbøn for alle de hellige" (Ef 6,18). Både bøn for os selv, at vi bevares i kampen, og også forbøn for alle de andre, der tror på Jesus. Selv Paulus måtte bede om forbøn (Ef 6,19).

Heller ikke Paulus var fremme ved målet endnu. Han vidste, at Satan også var ude efter ham, og at han lige som alle andre var fristet til at bruge forkerte våben og forkert udrustning. Samme fristelse står vi og alle andre troende i. Derfor skal vi huske at minde hinanden om denne vigtige del af kampen. Bed for hinanden! Ingen af os kan undvære at have denne styrke bag os i den åndelige kamp.

Vi må fortsat kæmpe. Kampen bliver stadig hårdere, har Jesus sagt. Men lad os hjælpe hinanden til ikke at bruge anden udrustning eller andre våben end Guds egne. Dem skal vi til gengæld bruge flittigt.

Reflexioner

Jeg løfter dine øjne

Du indadvendte
nedadvendte
lad mig løfte dit blik

Jeg der opretholder verden
sover ikke
jeg der bevarer kirken
hviler aldrig

Jeg er din skygge
som aldrig forlader dig
Jeg er dit ly
som altid beskytter dig

Se mig i øjnene
og sig så at du ikke tror
at jeg elsker dig?
Sl 121

Jeg skjuler dig

Jeg står
helt op i ansigtet på ham
Jeg skygger
for hans udsyn
Jeg har mast mig ind
imellem ham og dine overtrædelser

Jeg kender styrken
i hans vrede
for dig er den for stærk
men jeg står
i Guds ansigts lys
og afbøder døds slaget
Sl 90

Jeg bliver hos dig

Jeg hører din klage
sukker med på din bøn
bærer dine afmægtige råb
til guldsålene
hos den Hellige

Skulle den Nådige
forkaste dig?
Er du større end Aron?
mere end Jakob?
syndigere end David?

Uden mig
fortvivlede du ikke
længtes du slet ikke
Jeg vil
vise dig den Herlige!
Sl 61

GENNEMGANG AF JOHANNES' ÅBENBARING III

Menighedsbrevene

Efter at vi i de to foregående artikler har set på opbygning og forskellige temaer i Johannes' Åbenbaring, skal vi i denne artikel vende os til menighedsbrevene. Der er en, der har udtrykt forholdet mellem brevene og resten af synerne på følgende måde: De store syner (fra kap 4 og frem) beskriver i generelle billeder kampen mellem Guds rige og Satans rige. De syv menighedsbreve er et vindue til syv forskellige konkrete steder i den kamp. Hvad er det, kampen handler om? Hvordan ser virkeligheden ud, set med Guds riges målestok? Og hvilke(n) vej(e) peges der på i den kamp?

Opbygningen af de syv breve

Jesus kalder Johannes til at skrive breve til syv navngivne menigheder i Lilleasien. Om disse menigheder ved vi - bortset fra disse syv breve - meget lidt, og den, vi kender mest til, er menigheden i Efesos. Derfor kan vi ikke sige ret meget mere om dem, end det, der står i disse breve.

De syv breve er ens bygget op. Først befaler Jesus (Menneskesønnen) Johannes at skrive til de konkrete menigheder. Det sker med et "Skriv til englen for". Hvordan denne engel skal forstås er omdiskuteret. Skal engel her forstås som et himmelsk væsen? Skal det forstås som et jordisk? Er det lederen i menigheden? Eller er det måske budbringeren til menigheden? Det er nogle af de bud, der har været. Det er der (desværre) ikke nogen enkelt løsning på. Selv hælder jeg til at forstå englen som lederen af menigheden.

Dernæst præsenterer Jesus sig med forskellige udtryk, som for det meste er hentet fra beskrivelsen af Jesus, sådan som Johannes så den i begyndelsen af kapitel et. Efter dette understreger Jesus, at han kender menighedens situation, og han giver en formaning eller

opmuntring, eller begge dele, ind i den konkrete situation. Til slut siger Jesus noget om, hvad han vil give til den, der sejrer.

Temaer fra de enkelte breve

Hvordan er menighedernes tilstande i Lilleasien i det første århundrede? Den er temmelig forskellig fra sted til sted. Hvad er det for en beretning om disse menigheder, vi får her? Jeg skal trække fem af temaerne frem.

Kold ortodoksi

Kold ortodoksi er måske et misbrugt udtryk. Men jeg kan ikke finde noget bedre ord for det, som Jesus siger om menigheden i Efesos' tilstand. Efesos har uden tvivl været en menighed, der udadtil har fungeret. "Jeg kender dine gerninger og din møje og udholdenhed og véd, at du ikke kan døje de onde, og at du har prøvet...." Udholdenhed, læremæssig bevidsthed, og arbejde. Det har der været. Men alligevel er der noget galt. "Du har svigtet din første kærlighed," siger Jesus til menigheden. Det er blevet til kristendom uden Kristus!

Trængsel

Brevet til Smyrna er et af de helt korte breve. Her møder vi den omvendte verden. Menigheden er fattig, den spottes, den er på vej ud i trængsel og i fængsel og står muligvis i mødet med en dødsdom. Menigheden oplevede konkret den forfølgelse, som bliver beskrevet i generelle billeder senere i kapitel 12 og 13.

Jesus har kun en bedømmelse af menigheden: "Rig er du!" Denne menighed var i det ydre fattig og lille og under spot. Men når Jesus skal vurdere menigheden, så anlægger han en anden synsvinkel. Det

minder ikke så lidt som den måde, Paulus kan omtale sin tjeneste i andet korintherbrev, hvor den ydre trængsel *ikke* var et tegn på indre fattigdom - snarere tværtimod.

Afgudsdyrkelse

Menighederne i Pergamon og Thyatira bliver kritiseret for at udøve afgudsdyrkelse. Hvad er afgudsdyrkelse? Det er noget forskelligt, hvis man ser det fra hhv menighedernes og Guds synsvinkel. Hoseas prædikede 900 år før Johannes' Åbenbaring blev skrevet, og dengang havde de også problemet. Og når man læser Hoseas' Bog bliver det tydeligt, at Israels afgudsdyrkelse *ikke* fandt sit udtryk i, at man totalt havde afskrevet Herren, men at man havde blandet forståelse og tilbedelsen af ham med "indslag" fra den lokale afgudsdyrkelse. Man tilbad Herren som om han var ligesom Baal1.

18

Jeg tror, at afgudsdyrkelsen i menighederne her har haft nogle af de samme problemstillinger. De er ikke ophørt med at opfatte sig selv som kristne menigheder (og Jesus skriver jo netop til dem), men de har blandet Guds selvåbenbaring med lokal afgudsdyrkelse. Jesus bruger forskellige udtryk for det. Der er en gruppe i menigheden i Pergamon, som sammenlignes med Bileam og Balak i Gammel Testamente. Læser man dén beretning, er den netop et udtryk for, at man dyrker andre guder og begår utugt. Det samme gælder menigheden i Thyatira. Her omtales en kvinde med navnet Jezabel. Om hende hedder det, at "jeg har det imod dig, at du finder dig i kvinden Jezabel, der påstår at være profetinde, og som med sin lære forfører mine tjenere til at bedrive utugt og spise afgudsofferkød" (Åb 2,20), hvilket er den samme problemstilling, som vi møder i brevet til Pergamon.

Når Jesus skal beskrive denne afgudsdyrkelse, så bruger han ordet "forføre" ret konsekvent. Det hænger sammen med, at denne forførelse er konkrete udslag af den generelle forførelse, der er beskrevet i synerne (spec. kapitel 13).

Åndelig død

Til menigheden i Sardes hedder det, at den "har ord for at leve, men er død". Den vurdering, som menigheden gav af sig selv - og fik af andre mennesker - er noget anderledes end den, som Jesus giver dem. Dette er modsætningen til den beretning, vi fik om Smyrna. Smyrna så menneskelig set ikke ud af særlig meget. Men vurderet med Jesu målestok er det en noget anden virkelighed, der viser sig. Den var

rig. Sardes var, udadtil, en levende menighed. Men Jesus giver her en anden version: Sardes var åndelig død.

Rigdom

Kan man være rig og kristen samtidig? Når man har læst Johannes' Åbenbaring igennem et par gange, så må man alvorligt spørge sig selv, om ikke svaret på det spørgsmål ganske enkelt er: Nej, det kan ikke lade sig gøre. I hvert fald er det tankevækkende, at der findes materielt rige menigheder (Laodikea), som er åndeligt fattige (3,17). Samtidig findes der materielt fattige menigheder, som var åndeligt rige (se fx Smyrna i 2,8). Hvorfor er Johannes' Åbenbaring så firkantet her? Og hvordan hænger det sammen med, at rigdom andre steder i Skriften ses som en velsignelse? (tænk fx på Abraham eller David og Guds ord til Israel i 5 Mos 8,18, der beskriver rigdom som en velsignelse).

Svaret, som Johannes' Åbenbaring giver, er enkelt og todelte: Rigdom binder os til denne verden. Det betyder, at den kommer til at binde os til en verden som er i oprør mod gud. Det er tankevækkende, at når Babylon – oprøreret og gudsfjendskabets fællesskab - skal beskrives i kapitel 17, så bliver det beskrevet som *rigt*.

Dernæst binder rigdommen os til en verden som skal forgå. Hele Johannes' Åbenbarings tale om rigdom kan opsummeres med ordene fra bjergprædiken om at samle sig skatte i himlen, og ikke på jorden. Jesu begrundelse er, at "hvor din skat er, dér vil også dit hjerte være" (Matt 6,21). Moses' ord til Israelitterne, da de står på grænsen til det forjættede land, er af samme skuffe: Når I kommer ind i landet og får del i dets rigdom, så pas på, at I ikke glemmer Herren! (Jf 5 Mos 8).

Jesus møder menighederne

Når vi ser på , hvordan Jesus taler til de forskellige menigheder, står det klart, at der er en indre sammenhæng i de forskellige breve. Nogle er tydelige ved blot at læse dem. Andre skal man have lidt hjælp fra GT for at finde. Når man læser et af menighedsbrevene igennem, er det klogt at spørge: Er der nogen åbenlys sammenhæng mellem den måde, Jesus præsenterer sig på, og så de problemer, der er i menigheden?

Når man gør det, så begynder tingene at give mening. I brevet til Smyrna præsenterer Jesus sig som "den, der var død og blev levende". Det siger han til en menighed, der er på vej til at møde martyriet. Jesu ord til dem er: Jeg har overvundet døden - og jeg har også overvundet

den død, som I står overfor. Og det er vel næppe usandsynligt, at det er derfor, at Jesus til netop denne menighed giver løftet, at den, der sejrer, ikke skal skades af den anden død (v.11). Andre af brevene har ligeså klare sammenhænge mellem den måde, Jesus præsenterer sig på, og det, der så siges til den enkelte menighed.

Den der har øre

Den, der har øre, skal høre, hvad Ånden siger til menighederne. Her tænker Jesus først - men absolut ikke udelukkende - på Johannes' Åbenbaring. Det var netop, hvad der lød i indledningen til skriftet: "Salig er den, som læser op, og de, som hører profetiens ord og holder fast ved den." At høre i bibelsk forstand er ikke bare at kunne afkode nogle lyde. At høre er at tage til hjerte, og leve i den virkelighed, som Johannes' Åbenbaring beskriver.

Den der sejrer

Jesu ord til de forskellige menigheder handler ikke kun om den situation, de står i her og nu. Hvert brev slutter med, at Jesus retter menighedens blik mod fremtiden. Det sker med formuleringen "Den der sejrer." Derefter gives et løfte, som udfolder forskellige sider af den evighed, Guds folk har i vente. Til trængselsmenigheden i Smyrna lover Jesus evigt liv - de skal ikke skades af den anden død. Til menigheden i Pergamon - som Jesus advarer mod at spise afgudsofferkød - giver han det løfte, at i evigheden skal de spise den skjulte manna.

Når brevene gennemgående har et løfte til *den, der sejrer*, må vi uvilkaarligt stille spørgsmålet: Hvordan sejrer man så? Det giver Johannes' Åbenbaring et svar på, og det finder vi i 12,11: "De har besejret ham ved Lammets blod og ved deres vidnesbyrds ord. De havde ikke livet for kært til at gå i døden."

Menigheden i dag?

Vi har nu set på syv specifikke menigheder i Johannes' Åbenbaring. Beskrivelser af syv forskellige menigheder på Johannes' tid. Hvilken menighed ligner vi mest? Er vi Smyrnamenigheden, der står over for trængsel? Er vi som menigheden i Pergamon, der er blevet trukket (ubevist?) ind i afgudsdyrkelse? Er vores menighed blevet sat foran himmeriget, med mulighed for at gå lige ind, som de var det i Filidelfia? Er det en menighed, som er ved at gå til i materiel rigdom, som det var tilfældet i Laodikea? Eller har vi træk af Efesos, der havde den "korrekte" teologi, men som manglede *ham* som teologien skulle pege

hen på? Det er nogle af de spørgsmål, som Jesus gennem disse breve tvinger os til at tage stilling til!

Artiklen begyndte med tre spørgsmål: Hvordan ser virkeligheden ud, set med Guds riges målestok? Hvad er det, kampen handler om? Og hvilke(n) vej(e) peges der på i den kamp? Vi skal - på baggrund af hvad vi har set - prøve at svare generelt ud fra brevene:

Hvordan ser virkeligheden ud?

Nietsche har engang sagt, at kristendommen repræsenterer en "omvurdering af alle værdier". Når man har læst menighedsbrevene, må man på sin vis give ham ret. Verden er et anderledes sted, når vi forstår den i lyset af Johannes' åbenbaring. For her vendes verden på hovedet. Det, der (i Efesos) ser ud om sund kristendom, kalder Jesus for at være faldet. Det, som (i Laodikea) ser ud som rigdom, kalder Jesus for fattigdom - for det holder ikke ind i evigheden. Det, som (i Smyrna) kaldes for fattigdom, er, når Jesus taler om det, rigdom. Med til virkeligheden hører også, at der finder forførelse sted. Og det er, når man læser brevet til Thyratia, ikke en forførelse, der finder sted uden for menighedens rum, men indenfor i selve menigheden!

Hvad handler kampen om?

Her er der ikke så meget at raffe om. Det, der er på færde, er en kamp mellem Satans rige - og Guds rige. Mellem at være medlemmer af Guds menighed, og at være medlem af Satans synagoge (2,9). Når det gælder den kamp, er verden tofarvet: Den er sort, og den er hvid.

Veje i kampen

Hvad er der af veje? Sammenfattende kan vi sige, at det er to veje: Det ene er at *høre*, hvad Ånden siger til menighederne. Det andet er at *holde fast* ved det, Ånden siger til menigheden - også helt derhen, hvor det vil koste livet!

1) Det er, hvad der fremgår af 2,18. Det er sandsynligvis en af grundene til, at Hoseas lægger så stor vægt på kundskab og på, at de ikke kender HERREN (se fx 4,1.14 5,4).

Christian Maymann f. 1973
Cand. theol. 2002. Lærer på LMH.

Skaberens og skabelsen

Ingen var til stede ved universets skabelse. Derfor er vi henviste til beretningen om skabelsen i Skriften. Når Skriften selv siger, at ethvert skrift er indblæst af Gud (2 Tim. 3,16), så gælder dette også 1. Mosebog kap. 1 og 2.

“I begyndelsen skabte Gud himlen og jorden” (1 Mos 1,1). Med “himlen og jorden” menes alt, hvad der er synligt og usynligt. Gud skabte alt ved at befale, at det skulle være til stede. Det skulle findes. Før Gud befalede, fandtes der ingenting. Ikke engang et tomt og mørkt rum. Dengang fandtes kun Gud.

“I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud” (Joh 1,1). Det var først da begyndelsen begyndte, at der begyndte at komme ting udenfor Gud: “Herre, du har været vor bolig i slægt efter slægt. v2 Før bjergene fødtes, før jorden og verden blev til, fra evighed til evighed er du Gud” (Sl 90,1-2) og “Han er forud for alt, og alt består ved ham” (Kol 1,17). Således taler Skriften klart om, at universet er skabt ud af intet.

Skabelsens tidsrum

Skabelsen tog seks dage iflg. 1 Mos 1,31 og 2,2. Der er ingen grund til at indskrænke dette tidsrum til et øjeblik, eller udvide de seks dage til seks perioder af ubestemt længde.

Op gennem kirkehistorien har der været forskellige måder at opfatte disse seks dage på. En af dem går ud på, at det jo i virkeligheden er mærkeligt, at den almægtige Gud skulle have brug for seks dage til at skabe jorden og universet. Man har derfor læst skabelsesberetningen således, at Gud skabte alt på et øjeblik. Dermed opstår den paradok-

sale situation, at man, i et forsøg på at ære Gud og forherlige hans almagt, vanærer ham, idet man øver vold mod det ord, der klart taler om, at skabelsen fandt sted over et rum af tid.

Dog har de fleste bibelfortolkere opfattet de seks dage helt modsat. Man regner ganske vist Skriften for Guds inspirerede og ufejlbare ord, men mener ikke, man kan opfatte de seks dage som seks døgn á 24 timer. Dermed bliver der tale om seks tidsperioder af ukendt, men dog meget lang længde. Disse fortolkere henviser til bibelord som: “Tusind år er i dine øjne som dagen i går, der er forbi, som en nattevagt” (Sl 90,4). Men her river man et bibelord ud af sin sammenhæng og bruger det et sted, hvor det ikke er tænkt, idet Sl 90,4 ikke taler om skabelsesdagens længde, men om Guds langmodighed og væsen.

Den sidste opfattelse af skabelsens længde er reglen mere end undtagelsen i moderne teologi. Men ønsker vi at være skrifttro, må vi forstå det som døgn af 24 timer, fordi der tales om morgen og aften i skabelsesberetningen – også selvom vi ikke ved, hvordan vi skal forstå morgen og aften, når der ikke er sol og måne.

Til “tidsrums-opfattelsen” hører også de fortolkere, der ønsker at give plads for en form for udviklingslære. Man forestiller sig, at Gud satte verden i gang ved at indbygge nogle processer i den, som bevirkede, at den kunne udvikle sig selv i den retning, Gud så ønskede det. Om denne forståelse af skabelsen er blot at sige: dels findes der intet i Bibelen, der tyder på dette. Og dels er den slags udlægninger af skabelsen oftest et mere eller mindre skjult forsøg på at bortforklare Gud som skaber.

Vil man se en form for udviklingslære i skabelsesberetningen, må

NATURLIGVIS KUNNE GUD HAVE SKABT VERDEN PÅ ET SEKUND ELLER OVER PERIODER AF MILLIONER AF ÅR, HVIS HAN HAVDE BESLUTTET SIG FOR DET. MEN NÅR NU HANS ORD SIGER, AT DET ER SKET PÅ EN ANDEN MÅDE, MÅ VI TRO DET.

man også være villig til at tage konsekvensen, som i sidste ende er en fornægtelse af Guds eksistens og almagt. Ser man skabelsen som en udvikling, vil man nemlig i tankerne gå tilbage i denne udvikling. Man ser for sig tingene og organismerne blive mindre og mindre komplicerede og mere og mere primitive. Til sidst er tankerne optaget af den lille encellede organisme, hvorfra hele livet skulle stamme. Herfra er det ganske vanskeligt ikke at komme til at lege med ideen om, at denne lille celle skulle være opstået ved en tilfældighed. Denne mikroskopiske enhed er jo så simpel og primitiv, at den vel kan være fremkommet ved en tilfældighed. Og vupti: Gud er sat ud af spillet!

FOR DEN, SOM VIL ACCEPTERE BIBLENS LÆRE, BLIVER FORNÆGTELSEN AF SKABELSEN KATASTROFAL.

Det rokker nemlig ved grundlaget for Kristus og hans frelsesværk, hvis man fornægter, at Adam er en historisk person, ved hvem menneskeheden er faldet i synd. Iflg. Bibelen er han den første Adam, og Kristus er den anden Adam, som skaffer syndernes forladelse:

“Fordi døden kom ved et menneske, er også de dødes opstandelse kommet ved et menneske. For ligesom alle dør med Adam, skal også alle gøres levende med Kristus (1 Kor 15,21-22). Se også 1 Kor 15,45-49 og Rom 5,12-19.

På bibelsk grund er der dog mulighed for at forstå skabelsesberetningen konkret efter dens ordlyd.

Rækkefølgen ved skabelsen

Gud skabte først himmelen og jorden med deres væsentlige bestanddele. Derefter skabtes

- 1) lyset 1 Mos 3-5
- 2) det synlige himmelhvælv 1 Mos 1,6-8
- 3) havet, fastlandet og planterne på fastlandet 1 Mos 1,9-13
- 4) solen, månen og stjernerne på himmelhvælvet 1 Mos 1,14-19
- 5) dyrene i vandet og fuglene 1 Mos 1,20-23
- 6) Dyrene på land og menneskene 1 Mos 1,24-28.

Den orden, Gud fulgte, skal ikke tolkes sådan, at der bliver tale om en udvikling (evolution). Det er nemlig ene og alene Gud, der handler gennem udviklingen af skabelsen fra lyset til skabelsen af mennesket.

Skabelsen i detaljer

I og med, at tingene uden for Gud bliver til, begynder tid og rum også at tage form, idet de jo også er dele af skaberværket: “Gud sagde: “Der skal være lys på himmelhvælvingen til at skille dag fra nat. De skal tjene som tegn til at fastsætte festtider, dage og år, og de skal være lys på himmelhvælvingen til at oplyse jorden!” Og det skete” (1 Mos 1,14-15).

Det lys, som Gud skabte første dag (vers 3), er lyset som element. Den første dag er lyset altså nærværende så at sige i sig selv. Det er først den fjerde dag, at lyset fæstes til sol, måne og stjerner. Lyset fandtes altså før solen, månen og stjernerne. Endnu engang står vi over for et fænomen, som vi ikke kan forklare. Men vi tror på den almægtige Gud, og hviler i, at sådan er det, fordi ordet siger det.

Den hvælving, Gud skabte på den anden dag til at adskille vandene (vers 6), er ikke luftlaget mellem jorden og himlen, men det synlige himmelhvælv. Iflg. 1 Mos 1,6-8 skiller hvælvingen mellem vandet nedenfor hvælvingen og vandet ovenfor hvælvingen. Luther siger, at det er meget ejendommeligt, at Moses lader hvælvingen befinde sig mellem vandet. Men han siger, at da Gud taler tydeligt, må han tage sin forstand til fange og bøje sig for ordet, også selvom han ikke forstår det. Hver skrifttro kristen siger det samme som Luther. I dag kan man møde en teori om, at syndfloden skyldtes, at vandet over hvælvingen brød gennem jordens atmosfære. Men uanset om vi synes, det er en troværdig forklaring eller ej, så må Luther lære os, at tro ordet for ordets skyld, også selvom vi ikke kan forklare det ved hjælp af fornuften.

På tredjedagen samlede Gud vandet på særlige steder, hvorved jord og hav opstod (vers 9-10). På Guds befaling fremkaldte jorden siden hen de forskellige vækster. Disse opstod altså før frø, kerner og frugter. På fjerde dag skabte Gud solen, månen og stjernerne til at give lys og som fastsættelse af festtider, dage og år (vers 14-18).

Bibelen lærer os ikke noget astronomisk system, kaldet Big Bang e.lign., men den lærer os følgende fakta: Jorden er ældre end solen, ligesom lyset er ældre end solen. Jorden er ikke blevet skabt for solens skyld, men solen er blevet skabt for jordens skyld.

**DEN DAG VIL KOMME, HVOR JORDEN
SKAL GÅ TIL GRUNDE, FORDI DEN
HAR OPFYLDT SIN OPGAVE SOM
STEDET, HVOR EVANGELIET FORKYN-
DES TIL SYNDERNES FORLADELSE
VED JESU KRISTI FULDBRAGTE
OFFERVÆRK.**

Denne dag skal solen, månen, stjernerne og hele den nuværende verden forsvinde. Se fx Matt 24,14 og 1 Pet 4,7. Enhver kristen bør holde sig følgende punkter klart, når han konfronteres med astronomiske teorier, som er opstillede af mennesker:

- 1) Selvom Skriften ikke er en lærebog i naturvidenskab, men en vejledning til tro og frelse for mennesker, tager den aldrig fejl, heller ikke når det drejer sig om naturvidenskabelige spørgsmål. Der, hvor Skriften lærer os om naturvidenskabelige ting, forbliver den sandheden, og kan ikke omstødes Joh 10,35.
- 2) Der forekommer ganske vist steder i Skriften, som er tilpasset menneskelige forestillinger. Men aldrig en tilpasning til usandhed Joh 17,17.
- 3) Vi skal altid huske på, at det ligger i sagens natur, at vores menneskelige viden om astronomiske ting er meget begrænset. Vi mangler overblik og kan ikke observere universet adskilt fra jorden.
- 4) Det angår ikke en kristen, som har fået indsigt i, at Bibelen er Guds åbenbarede ord, at tolke Bibelen ud fra menneskelige teorier, eller at lade andre tolke den for sig.

På den femte dag skabte Gud havdyr og fugle (vers 20 – 22). På den sjette dag skabte Gud landdyr og mennesker.

Nogle spekulerer på, om Gud i begyndelsen skabte dyr og planter, som er skadelige for mennesker. Svaret er, at disse dyr og planter er en del af skabelsen, og derfor har de været altid. Men i begyndelsen havde de et andet formål. Før syndefaldet var der jo ikke noget, der var ødelagt af synd. Derfor var der heller ikke noget oprør mod mennesker i dyre- og planteverdenen. For øvrigt må de farlige dyr og giftige planter også tjene mennesket efter syndefaldet.

Mennesket er noget særligt

Menneskets herlighed i forhold til andre skabte væsner og ting kommer frem ved følgende omstændigheder i skabelsen:

- 1) Skabelsen af mennesket foregik i den treenige Guds billede (1 Mos 1,26). Det betyder, at mennesket fra begyndelsen var fuldkommen hellig og retfærdig i sig selv. Denne fuldkommenhed gik tabt ved syndefaldet, men er genoprettet i genfødslen, idet en kristen er fuldkommen retfærdig og hellig i Kristus, også når han står midt i det dybeste syndefald jf. Kol 3,10 og Ef 2,10. I Kristus er al synd borte. Ja, en kristen står for Guds ansigt, så ren og fuldkommen som var han Kristus selv. Altså: mennesket var oprindeligt skabt til at være i Guds billede i sig selv, og efter syndefaldet er en kristen genskabt til at være i Guds billede i Kristus.
- 2) Ved skabelsen af mennesket gjorde Gud noget særligt, idet han dannede menneskets krop af materialer fra jorden, og blæste livsånde i det (1 Mos 2,7).
- 3) Indblæsningen af livsånde er et tegn på, at mennesket har en fornuftig og udødelig sjæl, som er forskellig fra dyrenes. Dette betyder dog ikke, at den menneskelige sjæl er en lille smule af Guds ånd eller væsen (panteisme).
- 4) Mennesket er skabt, så det har særlig kundskab om Gud, sammen med retfærdighed og hellighed. Umiddelbart efter menneskets skabelse indsatte Gud det som hersker over jorden og alt det skabte (1 Mos 1,26-28). Derved fremgår det, at Bibelen og evolutionsteorien modsiger hinanden.

Spørgsmålet om man skal tænke sig mennesket todelt (legeme og sjæl) eller tredelt (legeme, sjæl og ånd), afgøres af steder som Matt 20,28 og Matt 6,25. Her er det legeme og sjæl, der nævnes. Andre steder, som Luk 1,46-47 og 1 Thess 5,23 deler mennesket i legeme, sjæl og ånd. Det er dog ikke klart, om disse steder opfatter sjæl og ånd dels som det genfødte menneskes åndelige væsen og dels som menneskets sjæl i det hele taget. I sig selv er "sjæl" og "ånd" begreber, der kan anvendes i flæng og byttes med hinanden. De døde, som har forladt legemet kaldes jo både for ånder og sjæle 1 Pet 3,19 og Åb 6,9. De gamle lutherske dogmatikere delte næsten alle mennesket i to: legeme og sjæl.

1 Mos 1 og 2 udgør ikke to skabelsesberetninger. 1 Mos 2 er ikke en anden beretning, men en uddybende beskrivelse, at det, som allerede er sagt i kap 1.

FØR SYNDEFALDET FANDTES DER HVERKEN SYND ELLER BEVIDSTHED OM SYND I NOGET MENNESKE. DET FORBLIVER EN HEMMELIGHED FOR OS, HVORDAN DET FULDKOMMENT GODE MENNESKE KAN FALDE I FORDÆRV OG BLIVE SYNDIG I SIN NATUR.

Angående formålet med verden, lærer Bibelen, at Gud skabte verden til ære for sig selv. Se f.eks. salme 104 og 148. Gud har altså givet sig selv verden som en lovsang til sig selv.

Gud har skabt ud af fri vilje. Det var ikke noget, han var nødt til.

Begyndt er ikke endt!

For nogle år siden havde jeg en mærkelig oplevelse. Jeg besøgte den finske forkynder, Per Wallendorf, i hans hjem i Helsingfors. Han viste mig et par deltagerlister fra de første nordiske studentermøder på Bibelsk grund, som jeg selv havde deltaget i. Det var naturligvis først og fremmest de danske navne, der tiltrak sig min opmærksomhed. Jeg kendte langt de fleste og vidste, hvordan det var gået dem senere i livet. Flere kom stadig i de helliges forsamling, men mange gjorde ikke.

Hjertet krympede sig, en byrde blev lagt på skuldrene, en mørk sky gled for solen. Jeg så dem levende for mig – disse prægtige unge. Flere af dem havde været ivrige for at få andre med, og de gik ikke af vejen, når der skulle gøres et stykke arbejde. Nogle var så varmhjertede, at man kunne mærke, de havde et personligt og fortroligt forhold til Jesus. Men efter nogle år blev alt anderledes.

Nogle fik ikke den kæreste, de så inderligt ønskede sig, men mødte i stedet en ikke-kristen, som de flyttede sammen med eller giftede sig med. Andre blev indfanget af verden, så livet her på jord blev alt. Andre fandt aldrig ind i de helliges samfund på det nye sted, hvor de flyttede til, da studiet var forbi, eller også trivedes de ikke blandt de kristne på det pågældende sted. Med længsel tænkte de tilbage på det friske og sprudlende studentermiljø. Atter andre sluttede sig til en kirke, hvor de fik stene for brød.

Nådemidlerne

De mange navne stod stadig på deltagerlisten, men nogle af dem er slettet i livets bog. Navnene var et stille vidnesbyrd om, at nåden bevares man ikke ved en gang at have modtaget den. Vi gør det heller ikke ved aldrig at have kastet den over bord. Vi mister den lige så stille ved ikke at bruge de midler, Gud har givet os til at bevare den.

Ordet

Skal nådelivet leves, må det røres af det, som giver det liv. Nådelivet har ikke liv i sig selv. Det lever af nådeforkyndelsen. Den er der som helhed blevet mindre af, og det har ført til en svækkelse af åndskraften hos såvel den enkelte som i menigheden. Nåden må forkyndes og høres igen og igen, ellers kan troen ikke fastholde den.

Fornuften derimod bliver hurtigt udlært i læren om nåden og finder ordet om korset trættende. Men det er helt anderledes med det hjerte, som ved, hvad det virkelig drejer sig om. Hører hjertet ikke evangeliet, sygner troen hen og ender med at dø.

Hvor trænger vi forkyndere til at høre hjerteråbet:

Fortæl det gamle budskab,

det bedste, som jeg véd,

om Jesu magt og nåde,

om Jesu kærlighed.

Fortæl det ganske simpelt

som til et lille barn;
thi jeg er træt og såret
omspændt af syndens garn.

Sådan taler fornuften ikke. Den er langt mere interesseret i emner, der kan lære den noget nyt! Mange vil sige: "Det er der vel heller ikke noget forkert i." Men det er der, når det i praksis betyder, at der alt for sjældent lånes røst til evangeliet, der er ordet om korset.

Sakramenterne

Dåben og nadveren er livgivende for troen. Du er døbt ind i Jesus selv, derfor er du ét med ham både i hans korsfæstelse, død og opstandelse. Ja, du er sammenvokset med ham. I nadveren spiser du Jesu legeme og drikker hans blod. Du er uløseligt forbundet med ham i hans hengivelse og offer for dig. Du lever i kraft af ham. Livet i sakramenterne er Jesus-liv i en sådan grad, at vi kan sige med Paulus: At leve er for mig Kristus! Ja, vi kan tage endnu et skridt: Jeg lever ikke længere selv, men Jesus lever i mig. Så inderligt er det sakramentale liv knyttet til Jesus, at det dybeste i mig ikke længere er mig, men Ham.

Bønnen

Vi ved, at i fællesskabet mennesker imellem er samtalen afgørende. Forstummer den, angribes livsnerven. Den dag ægtefæller ikke længere taler sammen, har de betrådt vejen til skilsmisse.

Det samme gør sig gældende i dit liv med Jesus. I bønnen er det ikke alene dig, der taler. Bønnens ånd taler gennem dig. Den berører din ånd, og det gør den ikke uden samtidig at velsigne dig og binde dig til Ham, du beder til. Gud bruger bønnen til at føre dig ind i den dybe fred, der overgår al forstand og bevarer dit hjerte og dine tanker i Kristus Jesus.

Menigheden

Endelig bevarer Jesus dig ved at gøre de andre uudværlige for dig og ved at gøre dig uudværlig for dem. Et lem på et legeme er aldrig kun et lem. Man kan ikke betragte det som mere eller mindre ligegyldigt. Nej, hver eneste lem er vigtigt. Hverken hånd, fod eller øje har nok i sig selv. Vi må opmuntre hinanden ved at sige til hinanden, hvor meget vi hver især betyder. Vi må glæde os over hinanden, åbne os for hinanden og have omsorg for hinanden. Der må ikke være en dag, hvor der ikke er en i menigheden, du beder for. Det er der en bevarende kraft i

– både for den, du beder for og for dig selv. Umærkeligt gør bønnen menigheden uudværlig for dig. Den skaber følelsen af, at her i menighedens forsamling hører du til, her hører du hjemme.

Han holder fast

I bogen om Christian Jepsen: Når solen daler fortæller han om sin mor. Hun lå på dødslejet, og med frygt og ængstelse sagde hun til ham: "Christian, jeg kan ikke længere holde det fast". Og Christian måtte give hende ret. Men han nøjedes ikke med det. Han citerede også ordene fra Brorsons salme: Med al din nød, dig i hans arme kast: Han holder fast. Han holder fast. Og hans gamle mor mødte ham endnu en gang med sit blik, mens hun sagde: "Hvor er det godt!"

Der er noget, vi skal. Det er sandt. Men får det for stor vægt, kommer det til at overskygge, at Jesus er både troens begynder og fuldender, og da føres vi ind i en lovisk kristendom. Den har taget livet af mange. Den er nemlig fyldt af nederlag, er tung og glædesløs.

Søren Kierkegaard taler om en styrke, som er afmagt. Der, hvor du ikke formår noget, må du gå til Ham, der har al magt. Du hverken kan eller skal bevare dig selv. Jesus er din sjæls hyrde og tilsynsmand. Den, der kommer til ham i sin hjælpeløshed, viser han ikke bort. Det er ham, der skal bevare skatten indtil hin dag, og der er ikke noget, han hellere vil. Hin dag er den dag, hvor du skal synges: Det var din mægtige styrke alene, som os fik reddet og nåede sit mål.

Hans Erik Nissen f. 1938

Cand.theol. og pensioneret
højskoleforstander

Introduktion til artikelserien:

Bibelsk forkyndelse i dag

I Luthersk Missionsforenings landsstyrelse har forkyndelsen i foreningen været drøftet. På et møde i december 2003 blev der sat fokus på denne for LM så centrale sag. Efterfølgende blev der nedsat et udvalg, der skulle se nærmere på sagen og drøfte, hvorledes dette fokus på forkyndelsen kunne udbredes. De synlige resultater af dette udvalgs arbejde er blevet:

- 1) Carsten Skovgaard-Holms bog Puls og nerve i forkyndelsen – til eftertanke for prædikant og tilhører, som udkom på LogosMedia i efteråret 2004.
- 2) En artikel-serie i avisen Tro og Mission i efteråret 2004.
- 3) Tre artikler i Budskabet, som påbegyndes i dette nummer.

Baggrunden for dette fokus på forkyndelsen er mindst to ting: At forkyndelsen af Guds ord er en livsnerve for missionsforeninger og menigheder, og at den aktuelle forkyndelse, også i LM, lader noget tilbage at ønske. Vi tror, at en besindelse, hvor vi stiller os åbne for, at en del i både form og indhold kan gøres bedre, er forudsætningen for at få ny frimodighed til både at tale og lytte til Guds ord, så det tros og efterlevs af os, som hører det i dag.

Og mon ikke dette også er væsentligt i LM's nabo-organisationer og folkekirken?!

De tre artikler her i Budskabet vil blive skrevet af forstander Henrik Nymann Eriksen, rektor Jens Ole Christensen og pens. funktionschef Samuel Roswall.

I seriens første artikel, som følger på de kommende sider, behandles betydningen af, at en prædiken både er tekstnær og livsnær.

Den anden artikel sætter lys på de impulser, som apostlenes forkyndelsen i Apostlenes Gerninger kan give til vores forkyndelse i dag.

Den tredje artikel vil dreje sig om, hvad det betyder for forkyndelsen, om vi tænker "vækkelses-bevægelse" eller "menighed" om vores arbejde. Missionshusene er en frugt af "gamle tiders vækkelse". Men genlyder de i dag af vækkelsesforkyndelse? Hvis svaret er nej, er forklaringen så, at vi i dag mere tænker i menighed og derfor vægtlægger opbyggelsesforkyndelse og fremme af lærebevidsthed? Kan man i virkeligheden skelne mellem vækkelses- og opbyggelsesforkyndelse?

Det er vort håb, at disse artikler vil afstedkomme sund selvkritik og stor frimodighed både hos forkyndere og tilhørere.

Prædikenens dobbelte udfordring: Tekstnær og livsnær

Det er prædikenens store udfordringen at formidle et møde mellem Guds nedskrevne ord og tilhørernes erfarede liv. Dette møde indebærer, at prædikenen på samme tid skal være tekstnær og livsnær. Prædikenen og prædikanten er egentlig kun et mødested for tilhørernes liv og Guds ord. Hvad der sker i det møde, ligger uden for prædikantens rækkevidde, men i forkynnelsen bringes mødet i stand.

Flere har brugt det billede om prædikenen, at den er en bro over 2000 år. Fra den bibelske verden, hvor vi har Guds ord nedskrevet, til vores egen tid. Det er på mange måder et godt billede, og jeg kan varmt anbefale læsning af bøger, som udfolder dette tema¹, men i denne artikel vil jeg koncentrere mig om en enkelt side ved billedet, nemlig det helt elementære, at en bro har to ender. Hvis den ene ende mangler, fungerer den ikke mere som bro. Prædikenens bro har også to ender, bibelteksten og tilhøreren. Hvis prædikenen skal fungerer, må der være god kontakt begge steder. Derfor skal prædikenen være både tekstnær og livsnær.

Tekstnær – hvad vil det sige?

Vores forkyndelse skal formidle mødet mellem vores tilhørere og Guds ord, derfor er det en hovedsag for prædikenen, at den er bundet til bibelteksten. Prædikanten har jo ikke Guds ord som en kilde i sig selv, det er derimod noget, som kommer til os udefra, fra Bibelen. En god

prædiken er derfor normalt en prædiken over en bibeltekst. Flere tekster kan inddrages, men det er sjældent en fordel at brede sig over for mange tekster.

Den tekstnære prædiken er altså ikke bare bibeltro i overordnet forstand, men den er tro mod den konkrete afgrænsede tekst, som er netop denne prædikens tekst.

En tekstnær prædiken tager sit udgangspunkt i teksten og ikke i forkynderens egne ideer om, hvad tilhørerne måske kunne have godt af at høre. Det er teksten, som sætter dagsordenen. Den læses ikke bare op for skams skyld, som springbræt for at sige noget andet, der slet ikke findes i det pågældende afsnit. Den tekstnære prædiken forpligter sig på at sige det, som teksten siger.

Den tekstnære prædiken er ikke en bibeltime. Bibeltimen har til opgave - så vidt muligt - at komme rundt om hele teksten, mens prædikenen kan tillade sig at være selektiv. Ja, den tekstnære prædiken bør som regel være selektiv, hvis den skal fremstå som en tematisk helhed med direkte adresse til tilhørerne. Denne ret og pligt til at være selektiv fritager imidlertid ikke prædikenen fra at være tro mod den tekst, som netop er prædiketeksten.

Denne troskab mod den konkrete bibeltekst betyder, at vi prøver at forstå teksten på sine egne præmisser og i sin egen sammenhæng i Bibelen. Teksten er i prædikantens vold, men med den retlighed, at den bliver forstået, udlagt og anvendt på tilhørerne på en måde, så det

er i pagt med det, som var betydningen af ordene, dengang de først blev skrevet. Derfor kommer den tekstnære forkyndelse aldrig uden om en grundig nærlæsning af bibelteksten, for det er i netop denne tekst, at vores budskab ligger gemt. Prædikenens budskab graves ud af teksten, som guldet i sin tid fra Klondykes miner.

Tekstnær – hvorfor er det vigtigt?

Den tekstnære forkyndelse er vigtig af flere grunde. Jeg vil her nævne fire:

For det første binder den prædikantens budskab til Bibelens ord og hjælper ham dermed til ikke at være styret for meget af sin kirkelige tradition, tilhørernes forventninger samt sine egne yndlingsemner og hovedavertioner. Hvad der står, det står der, og så må vi sige det, også selvom vi måske selv føler ubehag ved det, og selvom nogle måske kritiserer os for det bagefter, og selvom vi måske endda tangerer nogle af vores egen traditions blinde vinkler.

For det andet knytter den tilhørerne til bibelteksten. En prædiken, som kun er løst knyttet til en bibeltekst, vil let få tilhørerne til at lægge Bibelen til side og så bare lytte til prædikanten. Men den tekstnære forkyndelse indbyder til selv at følge med i teksten og selv at tjekke, om det nu står, sådan som han siger. Den nære forbindelse til teksten gør, at tilhørerne har enkelte sætninger og prægnante udtryk fra teksten med sig, når de går hjem, og det er af større betydning end prædikantens smarte eller skarpe formuleringer. Tilhørernes opbyggelse knyttes til bibeltekstens ord.

For det tredje kommer den tekstnære forkyndelse ind på forhold, som ofte ligger uden for det almindelige søndagsskolepensum. Det giver nuancer til vores nogle gange lidt forenkledede troslære, hvor det hele skal være sagt med 10 sætninger.

DEN TEKSTNÆRE FORKYNDELSE ER EN HJÆLP MOD SKEMATISKE OG FORUDSIGELIGE PRÆDIKENER.

Disse nuancer, som teksten tvinger frem i forkyndelsen, er med til at gøre prædikenen både interessant og udfordrende. Over tid er det med til at sikre, at vores budskab får en helbibelsk balance.

For det fjerde vil den tekstnære forkyndelse ofte være forbavsende livsnær. Det skyldes, at den kun sjældent bevæger sig i overordnede og abstrakte tanker. Derimod er den ofte meget konkret, både når der tales om frelsens gaver, det nye liv og konkrete synder. Den tekstnære forkyndelse afslører Bibelen som en overraskende livsnær bog dens alder taget i betragtning.

Tekstnær – er det ikke farligt?

Det kan underligt nok opleves dristigt at prædike tekstnært. Det kan være som om, man bevæger sig ud i noget, der står i en spænding til andre steder i skriften, eller som er mangelfuldt i forhold til Bibelens samlede vidnesbyrd. En anden overvejelse er, om det altid fuldt ud bliver en forkyndelse af lov og evangelium, hvis man bare holder sig til sin tekst.

Angående samklangen med Skriftens helhed, så består Bibelen af mange klange, som i et symfoniorkester, der tilsammen giver den bibelske musik. Ingen bibeltekst rummer det hele, og ingen bibeltekst kan derfor stå alene. Men samtidig kan vi heller ikke rumme hele det bibelske vidnesbyrd i én prædiken, som så også ville blive den samme hver gang. Vi er henvist til at spille vores instrument og holde os til det. Næste gang kan vi prøve et andet instrument, men ikke samtidig. Jeg tror med andre ord ikke, at vi skal være så bange for, at vi ikke får sagt alt, hvad Bibelen siger, hvis bare vi får sagt det, vores konkrete prædiketekst siger. Næste uge kommer der så en anden tekst på prædikestolen.

Hvis vores tekst er så ensidig i sin betoning af et bestemt anliggende, at der er fare for misforståelse, er det godt at få tingene forklaret og sat på plads, men det må ikke ske på bekostning af en forkyndelse af det, som er tekstens anliggende. Et eksempel kunne være Jak 2, hvor Jakob taler om tro og gerninger på en måde, der for en overfladisk læsning virker som modsætning til Rom 3, hvor Paulus taler om tro uden gerninger. Her vil det være nyttigt at forklare forskellen på lovgerninger i Rom 3 og trosgerninger i Jak 2, så Jakobsteksten ikke bliver misforstået. Men når det er gjort, har vi endnu ikke holdt vores prædiken. En tekstnær prædiken over Jak 2 handler jo ikke om lovgerninger, men netop om troens gerninger, og derfor kræver teksten, at vi bærer det anliggende frem i vores forkyndelse.

Charles Simeon, som var en betydelig præst og teologisk lærer i Cambridge, sagde om denne sag omtrent således: "Du skal prædike over din tekst, så den er i overensstemmelse med hele Bibelens budskab, men du skal samtidig gøre det, så din prædiken ikke vil kunne holdes over nogen anden tekst i hele Bibelen."

Men hvad så, hvis teksten ikke har den rette balance mellem lov og evangelium? Så skal vi stadig prædike tekstnært, for hvis vores skelnen mellem lov og evangelium ikke passer til Skriften selv, så har vores skelnen brug for en lille justering.

SKRIFTEN GÅR FORUD FOR SYSTEMET. HVIS ALT GUDS ORD ER LOV OG EVANGELIUM, SÅ KAN VI FRIMODIGT PRÆDIKE OVER TEKSTEN, SOM DEN STÅR, OG SÅ VIL GUD SELV FORDELE LOVENS OG EVANGELIETS GERNING PÅ TILHØRERNES HJERTER.

Et væsentligt forhold i den sammenhæng er da, at prædikanten selv har en grundlæggende erkendelse af forskellen på lov og evangelium med sig som et værn imod, at fx formaningstekster udlægges på en lovisk måde. Men er denne grunderkendelse til stede, kan vi frit prædike over teksten, som den står.

Tekstnær – vov det!

Selvom det kan føles dristigt at være tekstnær i sin forkyndelse, er gevinsten ved en tekstnær forkyndelse så stor, at vi må vove pelsen. Vov at tale over bibelteksten, som den står. Vov ikke at sige mere, end det, din tekst siger. Vov at sige det, som rent faktisk står der. Måske sætter vi mere på spil, hvis vi ikke vover at være tekstnær i vores prædiken!

Livsnær – hvad vil det sige?

Guds ord er et spejl, hvor vi finder os selv, hvis vi kigger efter. Prædikanten har den fornemme opgave, at holde Ordets spejl op for sine tilhørere. Derfor skal forkyndelsen også være livsnær. Det vil sige, at den

skal have forbindelse med tilhørernes erfarede liv, så de igennem prædikenen kan blive ført hen til bibelteksten og se sig selv i den. Det er det samme som at komme til at se på sig selv og sit liv med Gud øjne. Det er jo netop Guds billede af os, som træder frem i Ordets spejl.

EN TEKSTNÆR PRÆDIKEN, SOM IKKE SAMTIDIG ER LIVSNÆR, KAN LET FÅ ET AKADEMISK PRÆG.

Det er ikke fordi, der er arbejdet grundigt med teksten, men fordi forkynderen bliver i tekstens verden og ikke får taget teksten med ind i tilhørernes erfarende verden, eller modsat ikke får taget tilhørernes erfarede verden med ind i tekstens verden. Dybest set tilhører bibelteksten og vores erfarede virkelighed den samme verden, men vi kan komme til at leve med dem, som om det var to helt adskilte verdener.

Den livsnære prædiken insisterer på, at det, vi læser i bibelteksten, er vigtigt for det liv, vi lever som danskere på den anden side af år 2000. Det sker på to måder. Først kaster bibelteksten lys på vores liv. Det gælder både livet i samspil med andre i familien, på arbejdet, i fritiden, i menigheden og i samfundet, men det gælder også de mere eksistentielle sider ved vores liv, dvs vores helt personlige oplevelse af livet, når der skæres ind til benet. Dernæst kaster det selv samme liv spørgsmål og tanker tilbage til bibelteksten. Vi har vores livs bagage med os, når vi læser teksten, og det har vores tilhørere også.

HVIS VI SKAL KUNNE SPEJLE OS SELV I ORDET, ER VI NØDT TIL AT STÅ VED VORES LIVSBAGAGE, MENS VI SPEJLER OS, ELLERS ER DET JO SLET IKKE OS SELV, VI SPEJLER I ORDET.

Forkynderen er på en måde både tekstens advokat over for tilhørerne og tilhørernes advokat over for teksten. Prædikanten stiller spørgsmål til teksten på tilhørernes vegne. Det har vi flere eksempler på i Ny Testamente fx Rom 6,1, hvor Paulus sætter ord på tilhørernes reaktion: "Skal vi da blive i synden, for at nåden kan blive så meget større?". Samtidig skal prædikanten også stille spørgsmål til tilhørerne

på tekstens vegne. Det møder vi også i Paulus breve fx 1 Kor 3,16: "Ved I ikke, at I er Guds tempel..." Det må gerne være nærgående spørgsmål ind imellem, men spørgsmål, som altid leder hen til Ordets spejl, hvor vi ser os selv i Guds lys.

Livsnær – hvordan gør man?

Livsnær handler ikke først og fremmest om at være dagsaktuel i sine eksempler med henvisninger til den sidste uges overskrifter i medierne. Det er muligt at bruge dagsaktuelle eksempler uden af den grund at være livsnær. Livsnærhed handler først og fremmest om, at teksten sættes i forbindelse med tilhørernes erfarede liv. Jo dybere erfaringer i livet, der berøres, jo mere livsnær er forkyndelsen.

Der er flere ting, som kan bringe en prædiken i kontakt med tilhørernes erfarede liv. Jeg vil fremhæve følgende punkter, men andre kunne også nævnes:

- *Bevar din menneskelighed i mødet med både bibelteksten og tilhørerne.* Vi skal ikke prædike om os selv, men vi må gerne stå ved vores egen begejstring og protest, undren og tøven eller hvilke følelser og tanker, som nu er dukket op i mødet med teksten. Hvis vi som prædikanter er bevidste om vores egne uensurerede impulser i mødet med teksten, er et vigtigt grundlag lagt for, at vores forkyndelse også kan møde vores tilhørere midt i deres liv.

- *Sæt ord på konkrete forhold i livet, som berøres af teksten.* Det er fx mere livsnært at nævne en konkret synd, sådan som den faktisk kendes af tilhørerne, end at nøjes med det overordnede og abstrakte ord "synd". Det er ligeledes mere livsnært, hvis det gælder formaningerne til at elske sin næste, at give et eksempel på, hvem der er vores næste, og hvad det vil sige at elske, for i sig selv svæver ordene "næste" og "elske" nogle meter over det erfarede liv omkring familiens spisebord.

- *Lad eksempler og billeder komme fra din egen eller tilhørernes verden.* Det handler både om den nærværende verden, som vi erfarer med vores sanser, der hvor vi befinder os. Mange prædikenillustrationer er i tidens løb hentet fra landbruget, men for nutidens bymennesker

skal de måske ændres til kolonihaven, altankassen eller Nettos grøntsagsafdeling. Vores egen verden er også den verden, som møder os gennem TV, radio, aviser og andre medier, og dermed hører med til det, man kan kalde vores livs referenceramme. Ved at bruge eksempler og billeder fra tilhørernes egen verden bliver det lettere at få øje på sig selv i Ordets spejl.

- *Fortæl ind imellem om erfaringer, du selv har gjort.* Det skal være erfaringer, som knytter forbindelse mellem tekstens ord og det liv, som prædikanten og tilhørerne er fælles om. Vær personlig, men ikke privat, og vær sikker på, at forbindelsen til teksten er tydelig.

- *Sæt teksten i forbindelse med de eksistentielle forhold i livet.* Der er nogle grundlæggende forhold i alle menneskers liv, som betyder meget for os. Det er fx døden, sygdom, skyld og skam, fællesskab og ensomhed, ægteskab og børn, livets tomhed og mening. Det er en vigtig opgave for forkyndelsen at bringe disse forhold hen foran Ordets spejl, så de ses i Guds lys, både når sygdommen skal have sin diagnose og medicinen skal gives. Ofte tangerer bibelteksterne disse forhold, og forkyndelsen har da en opgave med at sætte ord på det.

- *Vær i tavs dialog med tilhørerne.* Martyn Lloyd-Jones lægger i sin bog "Preaching and Preacher" stor vægt på, at prædikanten er en mundtlig og ikke en skriftlig begivenhed. I den forbindelse understreger han betydningen af, at der skal være et "samspil" mellem prædikant og tilhører. Dette sker normalt uden ord, men handler om prædikantens fornemmelse af, hvordan budskabet modtages: positivt, negativ, spørgende, jublende, knugende, eller hvordan stemningen nu er.

DEN STEMNING, PRÆDIKANTEN FORNEMMER, SKAL HAN LADE PÅVIRKE SINE ORD, FOR AT BUDSKABET MÅ NÅ IGENNEM TIL TILHØRERNE.

Livsnær – er det ikke farligt?

Er der ikke fare for, at en alt for livsnær forkyndelse kun bliver relevant og dagsaktuel, men mister evighedsdimensionen og ikke bringer til-

hørerne i kontakt med de ord fra Gud, som ikke springer frem i mødet med deres erfarede liv?

Jo, det kan være en fare. Men kun, hvis den livsnære forkyndelse ikke samtidig er tekstnær. Hvis prædikenen kun er livsnær uden at være tekstnær, er den ikke længere en bro mellem Bibelens ord og vores erfarede liv. Men hvis prædikenen er tekstnær, er det ikke farligt, at den også er livsnær. Tværtimod, det er nødvendigt.

En dobbelt udfordring til at lytte

Prædikenen står altså over for en dobbelt udfordring. Men dermed har prædikanten også fået en dobbelt udfordring, for hvis det skal lykkes i nogen måde, skal vi lytte dobbelt: til teksten og til tilhørerne.

Efter nogle års erfaring som forkynder og med gode hjælpemidler på boghylden kan mestringen af prædikenenens håndværk og den gode rutine medføre, at evnen til at lytte til Ordet sløves. Det må ikke ske, for så mister teksten sin ret over os og bliver en tjener for forkynderen. Bibelteksten har sin egen ret, og derfor er det en vedvarende øvelse at lytte til den. Lytte ydmygt, ihærdigt og respektfuldt, så vores prædiken kan blive tekstnær.

Dernæst skal vi lytte til vores tilhørere. Det kan gøres meget ambitiøst med samtidsanalyser og læsning af tykke bøger og rapporter. Nogle skal gøre det, men ikke alle. På et mere grundlæggende plan skal enhver prædikant dog lytte til sine tilhørere, nemlig ved at have et åbent og interesseret sind over for mennesker, og - først og fremmest - ved at have en god kontakt med sit eget indre liv.

Det er prædikantens dobbelte udfordring at lytte dobbelt, for at kunne løfte prædikenenes dobbelte udfordring: at være tekstnær og livsnær på samme tid.

1) Fx Olav Skjevesland: Broen over 2000 år. Bidrag til prædikenlæren (Dansk Luthersk Forlag 1997) og John Stott: I believe in Preaching (Hodder and Stroughton 1982).

Henrik Nymann Eriksen f. 1965

Cand.theol 1993

Informationssekretær på DBI 1994-98

Generalsekretær i KFS 1998-2003

Forstander på LMH siden juli 2003

Når troen prøves

Egil Sjaastad, LogosMedia, Kr. 40,-

"Tro på Jesus, og du vil opleve et problemfrit og behageligt liv! Har du tro nok, vil alle dine sygdomme forsvinde, og Gud vil selv gå foran dig og fjerne hver enkelt sten, der kunne tænkes at genere din gang på livets vej!"

Sådan er tonen vel kun i de mest ekstreme herlighedsteologiske kredse i dag, men angsten for at tale om kristenlivets smerter og frustrationer er til stede hos mange af nutidens forkyndere. Det er ikke et populært budskab! Hvad skal man med en religion, hvis den ikke giver én et bedre liv her på jorden?

Egil Sjaastad har skrevet bogen "Når troen prøves" som en hjælp til de kristne, der er meget langt fra at opleve livet som en daseferie under de varme himmelstrøg. Et blik på den gloende forside giver et hint til forståelse af bogens tema: Den varme i kristenlivet, som bogen sætter fokus på, er absolut ikke af behagelig sydhavskaraktér! Til tider kan vi som kristne opleve så store og flammende prøvelser i livet, at de truer med helt at smelte os. Det er det, som med et gammelt, endnu

ikke helt glemt ord hedder "anfægtelse", og det er dette emne Egil Sjaastad modigt og relevant tager op i sin bog: Hvad er anfægtelse, og hvorfor anfægtes vi? Hvordan skal vi forholde os til anfægtelse - er den fra Gud eller Satan? Hvad fører anfægtelse til, og hvordan får vi trøst i anfægtelse?

Forfatteren er selv inde på i forordet, at der i vores tid tales for lidt om anfægtelse; at der er en stigende tendens til, at overfladisk forkyndelse gør anfægtelsen til en unaturlig og fremmed del af kristenlivet, og det er et af hovedformålene med bogen at gøre det klart, at anfægtelsen er en sund og uundgåelig konsekvens af at blive stillet ansigt til ansigt med den levende Gud. Men i øvrigt holder bogen sig fortrinsvist til det positive - med enkelte rammende stikpiller til nutiden; den er ikke formet som et decideret angreb mod tidens forkyndelse, men er snarere en præsentation og en videreformidling af den lutherske lære omkring anfægtelse. Til eftertanke for alle parter.

Forfatteren har studeret Martin Luthers, Christian Scriveres og Carl Oluf Rosenius' tanker om emnet og har fået et udbytte af dette, som læserne af bogen nu får lov at få del i. Og lad det være sagt med det samme: Resultatet er blevet en særdeles aktuel, tankevækkende og i høj grad anbefalelsesværdig lille bog!

Hvad harde nu at sige til os om dette emne, disse tre efterhånden ældre herrer, som ville være fyldt 522, 376 og 189 år, hvis de havde levet i dag? Ja først og fremmest siger de det samme, som alle Bibelens personer vidner om, og som Egil Sjaastad laver en lille liste med eksempler på fra Kora-sønnerne, David, Job, Jeremias og Paulus: At

selv de største "troskæmper" oplever sorte huller af anfægtelse; perioder med ensom forladthed og fysiske såvel som psykiske smerter af enhver art.

Og det er jo meget sigende og kan være en hjælp i sig selv; det er bare langtfra hjælp nok - at anfægtelsen er noget alle oplever, betyder jo ikke, at ingen så skal tage sig af det! Det betyder tværtimod, at det er noget, vi alle skal arbejde med.

I virkeligheden er det umuligt at teoretisere anfægtelse ned til bogform - anfægtelse er i sig selv smertelig erfaring og kan og må aldrig blive kynisk teori. Vi kan ikke sige, at anfægtelse ikke er noget problem, fordi det "bare" er Guds opdragende tugt - for hvis anfægtelsen ikke er noget problem, er det selvsagt ikke en anfægtelse! Så det var med spænding jeg begyndte læsningen af Egil Sjaastads bog. Med frygt for, at anfægtelse ville blive fremstillet som noget rosenrødt i et forsøg på at kontrastere stærkest mulighed til herlighedsteologien. Noget i retningen af: "Du skal ikke tage dig af, hvis en af dine kære falder død om i morgen - det er bare Guds måde at styrke din tro på!" Så ville jeg næsten foretrække den anden ensretning, der gør anfægtelse til noget entydigt ondt og djævelsk - for det er trods alt sådan, man umiddelbart oplever den! Men er anfægtelser fra Gud eller Satan?

Nogle vil sige: "Det er Gud, der anfægter" og mener dermed enten, at det, som sætter os i anfægtelse, er ufarligt og godt, eller at det onde kommer fra Gud. Begge dele er åbenlyse afveje. Andre hævder at anfægtelser kommer fra Djævelen og mener dermed, at anfægtelser er noget entydigt negativt; en situation, som vi må kæmpe imod af bedste

evne - og hvis vi ikke sejrer og anfægtelsen forsvinder, vil Djævelen få os bort fra Gud.

Egil Sjaastad og Luther viser os en rigtigere, men også mere kompliceret virkelighed, som ikke er så ligetil for menneskelig fornuft at begribe: Gud lader Djævelen anfægte os med det gode formål, at vores afhængighedsforhold til Kristi gerning må blive styrket. Samtidigt har Djævelen sit formål med anfægtelsen: at få os bort fra dette afhængighedsforhold! På den måde er der rigtigt nok to udgange på anfægtelsen, men anfægtelsen er i sig selv ikke entydigt af det onde, ligesom den heller ikke er af det gode. Men resultatet af anfægtelsen kan være positivt eller negativt.

Denne sondring kan måske virke lige lovligt teoretisk, men den er ikke desto mindre nødvendig! Når vi har den på plads, må vi ikke forundres over at møde svære prøvelser i kristenlivet. Vi har lov til at have vished om, at anfægtelsen ikke betyder, at Gud har forladt os - at han tværtimod ønsker at styrke os og med anfægtelsen som sin "himelske gartnerkniv" hjælper os til at kunne suge næring til os, så vi kan bære frugt. Men samtidigt har vi frihed til at bede Gud om at fjerne anfægtelsen og hjælpe os igennem den - og det er netop den vej, de anfægtede personer i Bibelen viser os! Guds formål med anfægtelsen er at få os til at søge hen til ham - at lære os ikke at bygge på noget i os selv, men udelukkende se hen til ham, som af kærlighed har frelst os fra den evige fortabelse. Hermed er anfægtelsen ikke blevet et pseudointellektualiseret begreb om noget forståeligt og uproblematisk; med et Christian Scriver-citat fra bogen: "Det er aldeles uforklarligt for fornuften og vort syndige kød,

at Gud, som bliver kaldt barmhjertighedens Fader og al trøsts Gud, kan tillade Satan at skyde sine pile af mod troendes hjerter."

Det er ikke vores opgave at prøve at forklare og forsvare Guds handlinger, men det er en vigtig erkendelse og trøst for os at forstå, at Gud har et formål med anfægtelserne, selvom det går over vores forstand. At Gud aldrig forlader os, uanset hvordan vi føler.

Egil Sjaastad gennemgår mange forskellige typer anfægtelse, og man vil som kristen kunne genkende sig selv i stort set alle forskellige slags. Der er ingen grænser for, hvad vi som kristne kan bekymre os for og have det svært med i forhold til Gud: Er min tro nu god nok, når jeg ikke kan få den til at bære mere frugt? Har jeg forstået alting rigtigt, eller dumper jeg til den store dommedagseksamen? Hvorfor giver Gud mig ikke flere åndelige oplevelser? Hvorfor gør Gud ikke mit liv noget lettere? Hvorfor leger Gud skjul med mig? Hører Gud ikke min bøn, og hvorfor handler han i så fald ikke efter den? Var der noget med, at man skulle få fred i hjertet som kristen? Hvorfor giver Gud mig ikke bare et klart og tydeligt tegn fra himlen, så jeg kan tro af hele mit hjerte? Hvorfor er denne verdens materialistiske goder meget vigtigere for mig end "skatten i himlen"? Osv. - sæt selv din egen anfægtelse ind!

Det er vanskeligt - ja! Og vi må aldrig affeje vores anfægtelse med, at "sådan oplever alle andre det sikkert også", eller "det er også lige meget hvordan jeg lever og har det - Gud er jo god!" På den anden side må vi heller aldrig fortvivle og give op. Hvad da? Når vi ikke skal give op eller lade stå til, må vi vel kæmpe! Javist, vi skal kæmpe! Men det

er jo ikke nok at kæmpe; vi skal også vinde, så vi må være os vores våbenvalg bevidst! I den forbindelse er det loviske selvforbedringsskjold ikke andet end et tyndt stykke papir, som vi holder op foran os, så vi ikke kan se fjenden; langtfra at beskytte os gør det os tværtimod mere sårbare. Det eneste våben, der viser sig effektivt mod anfægtelsen er: Evangeliet!

Når et menneske i fortvivlelse over sin egen utilstrækkelighed henvender sig til Gud, lyder evangeliet i sin stærkeste kraft: "Gud er den, som frikender. Hvem kan da anklage dig, Guds udvalgte?" (Rom. 8,33). Evangeliet og nådemidlerne er trøsten som alene formår at lindre al smerte og anfægtelse. Det er det, som gør, at jeg ikke smelter i anfægtelsens ild, ligesom det var en Guds engel, der beskyttede Daniels tre venner i den gloende ovn. Gud var hos dem og bevarede dem fra at blive brændt op af den ulidelige varme, som de oplevede!

Lad mig slutte med Egil Sjaastads egne ord, som for mig er blevet en lysende og vidunderlige konklusion:

"En sand kristen vil hurtigt få at mærke, at anfægtelsen hører til i et normalt kristenliv. Men han vil også erfare, at Gud ved evangeliet holder ham oppe og sætter hans fødder på sikker grund. Det er i dette spændingsfelt mellem anfægtelse og trøst, kamp og sejr, sorg og glæde, lidelse og lindring, at kristenlivet leves. (Sl. 23, 4)

Vejen til livet er smal. Den går gennem mørke dale. Men gennem det alt sammen ledes man frem til den fred, som har sin grund i visheden om Guds kærlighed og venskab - visheden om at være forsonet og forenet med ham. Deri er lys midt i mørket."

Bogen, som er en oversættelse fra svensk, ønsker at skildre 11 personer fra passionsberetningerne, hvordan de reagerer på Jesu vandring mod døden.

Forlaget skriver på bagsiden, at det er en stærk sjælesørgersk bog, samt at den indeholder bønner som en hjælp til selv at forholde sig til den korsfæstede Gud.

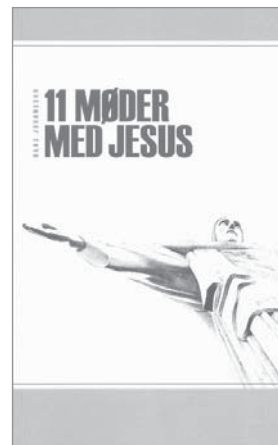
Bogen er bærer af en forståelse af Jesu død på korset, som er fremmed for evangelisk-luthersk kristendom. Det er ikke Jesu stedfortrædende lidelse og død, som en soning for vore synder og vor skyld over for Gud, der bærer bogen – hvis det overhovedet nævnes! Nej, det er en anden forståelse af Jesu korsdød. Et citat fra bogen er typisk: "På korset berøves han alt, overlades til døden, udstødt af samfundet og udelukket af de levendes fællesskab, som den ringeste blandt de ringe. I dette identificerer han sig med os alle, ikke mindst de udstødte, de fordømte, der intet og ingen har" (s.15).

Et sted i bogen (s.73) har forlaget set sig nødsaget til at komme med en forklarende note, hvor man nævner, at forfatteren vægter solidaritetsvinkelen væsentlig højere, end vi plejer i vores luthersk-pietistiske tradition!! Derefter beskriver forlaget, hvad en evangelisk-luthersk forståelse af Jesu lidelse og død er, nemlig frelse fra Guds vrede over synden.

Jo, det er sandt, men i selve bogen står der intet om Guds vrede over synden, om

menneskets synd som skyld over for Den Hellige Gud – og det i en såkaldt stærk sjælesørgersk bog, der netop ønsker at beskrive korset, lidelse, vrede og forbandelse! Til gengæld indeholder bogen en række bønner, som desværre i bedste fald er intetsigende og i værste fald ønsker at fremme en mystik og meditatív forståelse, som ligger langt fra en "luthersk-pietistisk tradition". Ja, en bøn, der siger: "I beretningen om din Søn standser død og nederlag ikke i fordømmelse og afsky. I dit Treenige væsens mysterium opsluges de i opstandelse og liv og åbner fremtiden for alle tilintetgjorte" (s.88), er vist temmelig langt væk fra luthersk og bibelsk kristendom.

Jeg håber ikke, at Credo Forlag vil sende flere bøger af denne type på gaden.

11 møder med Jesus

Hans Johansson
Credo Forlag 2004
112 sider, 125 kr

Er der bid?

Disciple, der vinder disciple
Tor Erling Fagermoen
og Espen Ottosen
LogosMedia 2004
123 sider, 108 kr.
Indb.

Bogen handler om at vinde disciple. Det er Guds plan med dit liv. Det kan jeg ikke vælge fra eller til. Og videre: "Det er faktisk kun almindelige mennesker, Gud bruger. Præcis sådan nogle som dig. Hvorfor? Fordi de menneskehjerner, Gud vil nå, til forveksling ligner dit. Fordi du har tæt kontakt til nogle personer, som få eller måske ingen andre har mulighed for at nå. Fordi du har nogle helt unikke gaver, som Gud ønsker, du skal bruge til noget mere end bare at skrabe forholdsvis ubetydelige ting til dig. Netop du kan gøre en evig forskel i andres liv" (indledningen, s.8).

Samtidig – på linje med de flestes erfaring, nævnes også i indledningen: "at vinde mennesker for Gud er ikke nogen let sag, og det er som regel en lang proces at komme til tro" (s.9).

Bogen begynder ærligt dér med nederlaget – med missionsskolekandidaten, som

måtte indrømme: "Ved nærmere eftertanke havde jeg næsten aldrig nævnt Jesus for de ikke-kristne" (s.10). Dernæst fortæller den ene af forfatterne om, hvordan han ikke magtede at hjælpe en pige, der højst overraskende, svarede 'ja' til at blive en kristen – han vidste simpelthen ikke, hvad han skulle sige eller gøre.

Men bogens hovedopgave er ikke at prædike mislykketheden. Det er at pege på Jesu kald til os om at være menneskefiskere og at pege på Guds hjerte; han, der elskede verden og har nød for den ufuldste; meget større end vi har. Og Guds nød skal ses på baggrund af fortabelsens risiko. Det trænger jeg faktisk til at blive mindet om.

Derefter går bogen over til ved hjælp af dagligdags situationer at pege på muligheder og faldgruber. Det gør forfatterne på en måde, så det ikke er svært at se situatio-

nerne for sig. Her vil de gerne minde os om at bruge anledningerne.

Samtidig vil bogen sige, at der er et 'allerførst': "At prioritere og pleje sit kristenliv er job nummer ét for en kristen. Det handler både om, at du selv må blive bevaret, og om det faktisk, at Gud først må forandre dig, hvis du skal kunne bruges til at forandre andre" (s.42).

Vi bliver mindet om, hvad Gud gør, og hvad vi gør. Gud frelser mennesker ved et under, men han "når ind til et menneske igenem sit ord" (s.68), dvs. vores opgave er at fortælle budskabet.

I forlængelse heraf – hvad har vi at sige? Jo, det vi ejer. Hvad er vort vidnesbyrd? Her er der både en objektiv og en subjektiv side.

Bogen tager os videre i forløbet gennem 'fællesskabet' til 'de sidste skridt'.

Bogen slutter med at stille spørgsmålet én gang til: "Fanger vi noget?" "Vi har ikke lov til at lade noget være uprøvet, når det drejer sig om tusinder af enkeltmenneskers evige adresse. Vi må gøre alt, hvad der står i vores magt – selv om det vil koste" (s.114).

Bogen er ikke tung og vanskelig. Ej heller dybdeborende, men den var et ransagende kald til mig om at bede for dem, jeg er sat iblandt, og et kald til at søge anledningerne. Det er vel en god anbefaling af en bog om evangelisation?

[Redacted text block]

[Redacted text block]

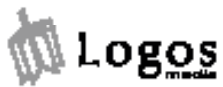
[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Udgivet af:
Luthersk Missionsforening
Industrivænget 40
3400 Hillerød
Bladnr. 91883

Returneres ved varig adresseændring

BUDSKABET 1 | 2005

TEMA | TROENS KAMP OG HVILE